

HUNSFOS POSTEN

NR. 4   1959   11. ÅRG.

INNHold

Gunstig utvikling. Av direktør Gunnar Borgen	side 1
Julebetraktning. Av sokneprest Halvor Norgaard	« 2
Ing. P. A. Ellingsen død. — Av direktør Johs. B. Knobel	« 3
Takk	« 3
En titt inn i «Gods own Country»	« 4
Det går ikke an å visne helt vekk	« 8
PM 4 i ombygget stand	« 8
Vi gratulerer med de runde år	« 10
Veteraner som takker av	« 11
Verkstedet til topps i Hunsfosmesterskapet i fotball	« 12
Idrett i gamle dager	« 13
Skihopping for moro til at jeg kan slutte nå ..	« 13
Julehumor og juleknask	« 14
Om jul — og andre ting (enquete)	« 16
Årets julelitteratur på Hunsfos Forlag	« 17
Gjett en gang til!	« 17
Dødsfall	« 18
Julehilsener	« 18
Hunsfosposten for 10 år siden	« 18
Tre generasjoner på Hunsfos	« 19
Litt om prøvekoking med bisulfit på Hunsfos	« 20
Fra storflommen	« 21
Løst og fast fra Hunsfos	« 21
Nytt fra produksjonsutvalget	« 22
Appell fra brannsjefen	« 22
Kjedebrev i ny versjon	« 23
Grossist i spekepølser	« 24
Hørt på Hunsfos	« 25
Hunsfos Bedriftskor slutter seg sammen med Vennesla Mannskor	« 25
Kronen som ble vekk	« 25
Hvorfor arbeide?	« 26
Hjelp til å gjøre arbeidsplassen trygg	« 27
Forslagsvirksomheten	« 27
Noen nasjoners produksjon av papir, kartong og forbruk pr. innbygger	« 28

★

Forsidebildet er hentet fra Hunsfos julen 1958
og fotografert av personalsjef Th. Halvorsen.

GUNSTIG UTVIKLING

Om jeg i anledning av det nå forestående årsskifte skulle blitt spurt om hva jeg anså for å være den viktigste beslutning som er fattet her på Hunsfos i år ville svaret ikke volde meg mye hodebry. Jeg anser nemlig den ting at Arbeiderforeningen har vedtatt å gå inn for helkontinuerlig drift i en av papirfabrikkens avdelinger for å være så betydningsfull at den overskygger alt annet. Jeg vil uttrykke min glede over dette resultat av de lange forhandlinger som er ført, og samtidig uttrykke håp om at vi forholdsvis snart vil bli enige om å utvide også driften i de øvrige avdelinger i papirfabrikken samt i cellulosefabrikken til helkontinuerlig.

Det er redegjort i detalj for den betydning det vil ha for oss alle at maskinene kan kjøre også i søndagsdøgnet. Betydningen av dette er imidlertid etter min mening blitt ennå sterkere i dag enn tidligere i og med den beslutning som nylig er fattet om opprettelsen av et frihandelsforbund mellom de «ytte syv». Riktignok skulle vår industri på et slikt større marked ha en bedre utgangsstilling enn andre grener av norsk industri, men jeg tror vi skal være klar over at vi kan komme til å bli utsatt for hård konkurranse. Derfor er det, som jeg flere ganger før har nevnt, nødvendig på alle måter å gå inn for å styrke vår konkurransevne, og gjennomføring av helkontinuerlig drift ser jeg som et av de viktigste skritt i den riktige retning.

Like viktig er det at vi følger med tiden når det gjelder modernisering og rasjonalisering av fabrikkene. Vi har i så henseende kommet et godt stykke på vei i år, og av de større løft kan nevnes ombyggingen av PM 3, som har vist seg å være vellykket. PM 4 står nå for tur, og denne ombygging, som vil ennu mer omfattende, kommer til å bli foretatt neste sommer.

Byggingen av det nye lager skrider frem etter planen og vi regner med at første etappe kan tas i bruk i februar. Når lageret i sin helhet står ferdig neste høst vil det bety en voldsom forbedring av våre lagrings-

muligheter for ferdig papir, men burde også indirekte komme til å bevirke en mer rasjonell kjøring av papirmaskinene.

Vi håper at den nye kalender for PM 5 skal være på plass om et par måneder. Jeg kan videre nevne at den «gamle» kalender fra PM 5 vil bli ombygget for PM 2, likesom PM 1's kalender kommer til å gjennomgå en modernisering for at vi skal komme på høyde med de krav som i dag stilles til et satinert papir. Ombyggingen av disse kalendere kommer til å finne sted i sommerens løp.

Jeg har her nevnt bare en del av de større ting som er under utførelse eller er nær forestående, og det er klart at alt som gjøres krever store investeringer. Da fortjenestemarginen etter hvert er blitt vesentlig innsnevret i forhold til tidligere må vi derfor anstrenge oss så langt som mulig for å høyne produksjonen og få produksjonsomkostningene ned, slik at vi kan bli i stand til fortsatt å investere de summer som er nødvendige for å kunne følge våre konkurrenter og om mulig helst ligge foran dem. Om vi har dette for øye tror jeg at jeg tør si at forholdene skulle ligge godt til rette for at vi alle skal kunne ha en god arbeidsplass her på Hunsfos i årene fremover.

Året som nå går ut har heldigvis etter hvert utviklet seg i en gunstigere retning når det gjelder avsetningsmulighetene enn det så ut til ved årets begynnelse, og hva produksjonen angår vet vi nå at denne i år kommer til å ligge betydelig over fjorårets, slik at jeg tror vi skal kunne betegne 1959 som et relativt godt år for fabrikkene. Jeg vil derfor takke alle som har bidratt til de resultater som er oppnådd og håper på et fortsatt godt samarbeide i det nye år.

Med dette ønsker jeg alle våre ansatte med pårørende en riktig God Jul.

HUNSFOS, 1. desember 1959.

SOKNEPREST HALVOR NORGAARD :

Guds' sønn er kommet til oss ned

Der er i mange kretser adskil-
lig interesse for det som kan
komme til å skje. Både det
som Bibelen har forutsagt så vel som
de siste års tekniske framskritt gir
grunn til å se framover med spen-
ning. Vi har følelsen av å stå på ter-
skelen til noe fremmed og nytt.

Men denne interesse for det som
skal skje må ikke få oss til å glem-
me det som har skjedd. Når alt kom-
mer til alt, vil det aldri komme til å
hende noe mer underlig enn det som
foregikk hin natt for 1959 år siden,
da den evige verden avdekket sitt
sentrale innhold:

Ham som alle ting er skapt ved,
Ham som bærer og oppholder alt
ved sitt krafts ord, Ham som er
alt det skaptes siste og endelige
mål. Jesus Kristus, Guds enbårne
sønn, han var det som julenatt
kom fra himmerike.

Dette er begivenheten over alle.
Maken til dette har aldri hendt. For
ingen er steget opp til himlen uten
han som er steget ned fra himlen,
Menneskesønnen, som er i himlen,
Joh. 3, 13. Det som i all evighet ville
ha vært umulig for menneskene,
bundne og henviste som de er til det
dennesidige, begrensede, det gjorde
Gud, den evige, da han sendte sin
Sønn.

Men det som gjør at denne begi-
venhet bør ha hele vårt hjerte og all
vår interesse, er den betydning den
har for oss, så sant vi tror den og
tar all konsekvens av den.

Ikke som et himmelsk, overåndelig
vesen kom Jesus her ned. Han kom
som et menneske, i syndig kjøds lig-
nelse. De som så ham, like fra han
lå i vuggen som et lite hjelpeløst

barn, inntil han åndet ut på korset,
kom aldri på noe annet enn at de
hadde med et sant menneske å gjø-
re. Om det guddommelige og evige
ved ham rett som det var brøt igjen-
nom, så ble ikke det menneskelige
ved ham derved opphevet.

Dette betyr at Gud vil treffes, på-
kalles og tilbedes i et menneske, det
mennesket Jesus. Derved er Gud blitt
oss både nær og tilgjengelig. Vi kan
tale med ham om hva som helst.
Intet menneske og intet menneskelig
er ham fremmed og uvedkommende.
Han lot jo sin egen sønn bli men-
neske. Om dette sier apostelen Pau-
lus: Han som ikke sparte sin egen
sønn, men gav ham for oss alle,
hvorledes skal han kunne annet enn
gi oss alle ting med ham, Rom. 8, 32.
Bønn i Jesu navn rekker alltid helt
fram.

Men det største ved at Guds Sønn
er kommet til oss ned, er den alltid
gyldige sannhet, at han kan full-
kommen frelse dem som kommer til
Gud ved ham, Hebr. 7, 25. — Tenk,
fullkommen frelse! Det betyr: føre
helt fram, velberget inn i Guds him-
mel.

Gud er i Kristus Jesus kommet,
virkelig kommet, til oss. Nå er det
på høye tid for hver enkelt av oss
å komme til ham.

«Guds Sønn er kommet til oss ned
fra høye himmerike,
fordi vi ingen råd oss vet
deropp til ham å stige.
Vår gjerning ei rettferdiggjør,
men Kristus kommer, lider, dør,
han har oss himlen vunnet.»

HALVOR NORGAARD.

HUNSFOSPOSTEN

Bedriftsorgan for
Hunfos Fabrikker

Redaktør: **Finn Hanssen**
(treffes i telefon 2 29 02, 2 99 80
app. 25 eller 2 99 82)

Redaksjonskomité:
Th. Halvorsen
T. Kittelsen
Georg Pettersen
Odd Arstad
Gunnar Strandberg

Utkommer fire ganger årlig

Trykt i
Fædrelandsvennen,
Kristiansand S.

Ettertrykk forbudt
uten spesiell tillatelse.

Redaksjonen avsluttet
lørdag 12. desember.

TAKK!

Vi vil så gjerne gjennom Hunsfosposten få sende vår hjerteligste takk til direktørene Knobel og Borgen, til funksjonærer og arbeidskamerater ved taubanen og i renseriet for gave og godt samarbeid.

Må fortsatt de gode arbeidsforhold bestå ved Hunsfos.

Hilsen

JØRGINE og
HANS GREIPSLAND.

*

Hjertelig takk for all oppmerksomhet til min 60-års-dag.

BERNHARD OLSEN.

*

Hjertelig takk til mine arbeidskamerater på renseriet og taubanen for gaver jeg fikk.

TOBIAS JAKOBSEN.

*

Vi vil her rette en hjertelig takk til Hunsfos Fabrikker, Hunsfos Arbeiderforening, til hans arbeidskamerater og til alle for den store deltagelse ved Thomas Sundstøls bortgang.

ALVILDE SUNDSTØL. BARNA.

Ing. P. A. Ellingsen død

Ingeniør P. A. Ellingsen som var viseformann i vårt styre, er død. Han var med i Hunsfos's styre fra 1932, og Hunsfos har mistet en gjennom mange år verdifull mann.

Det bør her nevnes at det var ingeniør Ellingsens far som var en av stifterne av Hunsfos Fabrikker, og han satt som styremedlem fra starten 1886 til 1905. — Et tredje medlem av familien, ingeniør Per Ellingsen, er medlem av Hunsfos' representantskap. Det besto altså god tradisjon mellom Hunsfos Fabrikker og ingeniør P. A. Ellingsen.

Ellingsen kom i styret i de meget vanskelige år, da flom og økonomiske vanskeligheter knekket bedriftens økonomi, og han var med på å reise opp igjen den bedrift som hans far var en av grunnleggerne av.

I sine unge dager praktiserte Ellingsen her på Hunsfos før han dro til Tyskland for å ta sitt ingeniørdiplom. Han tok denne eksamen i Dresden i 1909. Siden var han i 5 år ansatt ved Greaker Cellulosefabrik. Fra 1915

til 1951 var han disponent og medeier i Chr. Berner A/S og Isolasjonskompaniet IKAS. Siden 1951 har han drevet egen forretning i Oslo.

Ellingsen har ved siden av å være medlem i Hunsfos' styre, vært mangeårig styremedlem i Christiania Spigerverk, Nylands Verksted, A/S Tofte Cellulosefabrik, Nordland Portland Cementfabrik A/S, Det Søndenfjeldske Dampskibsselskap og A/S IKAS.

Gjennom sitt virke her på Hunsfos kom han i berøring med mange nulevende arbeidere og funksjonærer, og jeg er sikker på at alle vil huske ham som den gode og oppriktige venn han var av Hunsfos og alle som her var ansatt. Ellingsen hadde en åpen og ærlig natur. Han var bestandig villig til å hjelpe der hvor det trengtes og for meg, som hadde den glede å være sammen med ham i mange år, er savnet naturligvis meget følbart.

Hunsfos og alle vi som er her har meget å takke ham for, og med disse ord lyser vi fred over hans minne.
27/11-59.

JOHS. B. KNOBEL

Spredte inntrykk fra en snartripp til Amerika

Trygve Tønnessen fortsetter her sin artikkel om Amerika-reisen:

Jeg avsluttet min forrige artikkel med å antyde muligheten av å nevne litt om den enorme biltrafikken i New York og nærmeste omegn. I hele mitt liv har jeg neppe kjørt så meget med bil som i de hektiske ukene der over. Jeg hadde inntrykk av at det å ha sin egen bil var noe av en livsbetingelse. Men så var jo heller ikke bilene på langt nær så dyre i anskaffelse og drift som her hjemme i Norge. Og skal man komme vekk fra storbyenes hektiske jag, ut i landlige omgivelser med sin familie, så må jeg nok medgi at bilen syntes å være det mest praktiske og billigste fremkomstmiddel.

MEN FRI OG BEVARE MEG

for å kjøre egen bil under den heseblesende trafikk som hersker i Manhattan's gater og avenyer. Jeg måtte mangen gang beundre min brors lynsnare reaksjonsevne i mange kinlige situasjoner. Men så hadde han også årelang trening og erfaring fra tidligere dagers jobb som privat-sjåfør.

Vi hadde to week-end turer ut til min brors hytte ved Sound Beach på Long Island. Turen fra Brooklyn og dit ut kunne i gunstigste tilfelle gjøres på 1½ time. Men kom man ut i den verste rush-tiden, kunne bilturen ta opptil 3½ time. På Parkwayen der kjørte 4 biler ved siden av hverandre i hver kjøreretning — tett i tett så langt øyet

Utsyn over Denver.

T. T. ved en av bygningene på USA Air Force Academy i Colorado.

kunne nå. Og enkelte steder gikk det dessuten parallelle veier på begge sider av Parkveien med uendelige karavaner av biler. Selvsagt hender det ikke sjelden at en bil må stoppe av en eller annen grunn, og da må også de etterfølgende biler i samme kjørebane stoppe momentant. Intet under at trafikken mangen gang korker seg fullstendig.

Reisebrev II

Av Trygve Tønnessen

UNDER MINE MANGE BILTURER

så jeg imidlertid ikke en eneste kollisjon. Det utmerkede trafikksystem synes å virke forbløffende godt. Men så var også det allestedsnærværende trafikkpoliti nådeløs mot bevisste trafikksyndere. Tross

streng kontroll ved hjelp av radar og andre tekniske innretninger, var det imidlertid noen — særlig fartselskende ungdommelige elementer — som tok ulovlige sjanser. Og at det ofte tok en ende med forferdelse, var ikke vanskelig å forstå.

Merkelig nok var det ikke forbudt en bilfører å kjøre etter å ha nydt alkohol. Men hvis dette resulterte i uvøren kjøring med klabb og babb, så fikk synderen en smekk som gav ham god grunn til bitterlig anger og ruelse.

Parkeringsspørsmålet syntes også der å være den trange flaskehals — særlig om dagen under den verste trafikken. Om kvelden var det noe lettere, fordi man da hadde lov til å parkere i de fleste gater. Da kunne det f. eks. i Brooklyn stå endeløse rekker av parkerte biler på begge sider av gatene.

EN DAG HADDE VI

en herlig biltur oppover langs Hudson River — først på østsiden til George Washington Bridge, som er verdens nest lengste hengebro — deretter på vestsiden av elven til Haverstraw Rehabilitation Hospital, hvor vi besøkte en kusine. Derfra videre til Bear Mountain — et populært utfartssted. Særlig om vinteren drar tusener dit om søndagene for å nyte skisportens og skøytesportens gleder. Der er både ski-

bakke og skøytebane. Og en stor restaurant med høyst særpreget innredning og utstyr. I en glassmonter i peisestuen var den kjente skihopper Torger Tokles kjempesvære pokaler utstilt. På et par av disse pokaler var også Sigmund Ruud og Reidar Andersens navn inngravert. Torger Tokle falt under krigen i Italia.

Min bror fortalte at Jon Kile, Venneslas stiligste hoppøler i sin tid, hadde tatt mange premier i skibakken her i Bear Mountain.

Under denne turen fikk vi se en rekke ualminnelig vakre naturparker. Langt oppe i Hudson River lå en skog av Liberty-skip i opplag. Det måtte være adskillige hundre av dem. På tilbaketuren bilte vi over Tappan Zee Bridge ved Terrytown. Videre fikk vi let glimt av Chevrolet-fabrikkene og Columbia University.

Mandag den 4. mai kl. 15.30 startet jeg fra Idlewild flyplass i et elegant fly tilhørende Trans World Airline (TWA). Målet var Denver — hovedstaden i Colorado — en non-stop tur på 6 timer og 10 min.

Etter en perfekt start, tok vi først en runde over bydelen Queens og Brooklyn, før kursen ble satt rett vestover. Formodentlig for at vi skulle få se mest mulig, fløy vi i forholdsvis lav høyde tvers over Manhattan med Central Park like under oss. For et fantastisk panorama. Et eventyrlig rundskue, som jeg sent vil glemme. Jeg hadde fått plass forrest i flyet, og i denne seksjon var det få passasjerer, så jeg kunne usjenert flytte fra side til side, stirrende ut av vinduet med øynene på stilker.

JEG KAN IKKE

gi meg i kast med noen detaljert skildring av dette fascinerende syn. Det ville kreve altfor stor spal-

I bakgrunnen sees Pikes Peak.

plass. Men har du et kart over New York, så ta fram dette, og tenk deg selv høyt der oppe i rolig svev over Manhattan en tindrende klar solskinnsdag i mai. Da vil du — med fantasien til hjelp — kunne danne deg ihvertfall et svakt bilde av drømmesyntets vidunderlighet.

Plutselig slo en grufull tanke ned i meg. Hvordan ville det se ut her, etter et bombardement av atomalderens djevelske våpen? — Jeg tenkte ikke bare på de himmelstørrende skyskraperne, de praktfulle katedraler, sportspalasser, parkanlegg, kunstsamlinger o.s.v., men jeg tenkte i første rekke på den uendelige sum av lidelse og død som ville ramme de millioner av vakre hjem med de mange millioner uskyldige mennesker. Jeg lukket uvilkårlig øynene og forsøkte å ryste tanken vekk...

Vi passerte Jersey City og Hoboken, der så mange norske — ihvertfall i tidligere dager — hadde sine hjem. I våre dager er det jo særlig Brooklyn som huser den største koloni av norske.

MEN DET BÆRER VIDERE

vestover. Vi fyker over byer og landsbyer, farmer og atter farmer — oppdyrket under årelangt slit og

pågangsmot på de veldige prerier — sjøer og elver, men forholdsvis lite av skog og fjell over statene Pennsylvania, Ohio, Indiana, Illinois, Missouri, Kansas til Colorado. Vi fløy i en høyde av 19000 fot i de såkalte jet-streams, det vil si de luftstrømninger som nyttes til å øke hastigheten.

Etter å ha fløyet i vel 4 timer, begynte værforholdene å bli mindre stabile. Et øyeblikk senere opplyste kapteinen over høyttaleren at vi snart ville komme inn i et uværscener, og vi fikk derfor ordre om å spenne på oss sikkerhetsbeltene. — Dette var selvsagt en mindre kjærkommen melding. Kort tid før hadde vi spist en utsøkt middag, og vi satt derfor å sluppet av og nød tilværelsen i velbehagelig døsighet.

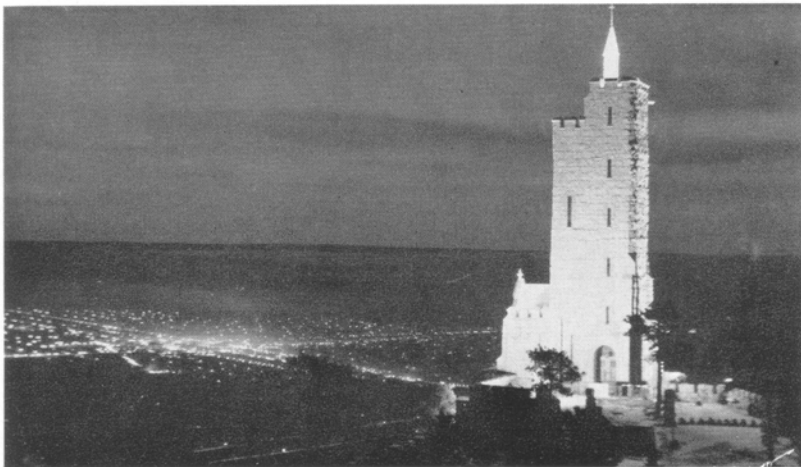
PLUTSELIG JAGET VI

inn i et mørkt skylag, og vi hørte haglværet tromme kraftig på flykroppens tak. Og flyet ble kastet hit og dit — opp og ned. Ikke noe videre morsomt akkurat. Etter en tids forløp, ble det imidlertid roligere igjen, og solen tittet frem på nytt. Vel, tenkte jeg — nå kan jeg vel ta meg en liten tripp ut på toalettet. Mens jeg sto der og vasket hendene, fikk jeg plutselig en høyst uventet skrekk i livet. Flyet dumpet nemlig loddrett ned — og jeg fløy opp i taket som et skudd. Jeg ble så fortumlet at jeg fikk likesom ikke tid til å ble redd. Det ble heldigvis med det ene kraftige dumpet. Men mine medpassasjerer smilte litt skjært og underlig til meg, da jeg med et noe blasert smil ruslet tilbake til plassen min.

VÆRET VAR FORTSATT

noe urolig — og mørket seg på. Jeg
Forts. neste side.

Will Rogers Shrine flombelyst om natten.

En titt inn i „Gods own Country“

Forts. fra forrige side.

må tilstå at jeg følte meg lettet, da vi noe senere landet på flyplassen i Denver i pøsende regnvær. Men det var ikke desto mindre et praktfullt syn å se Colorados hovedstad strålende opplyst. Denver er en by på ca. 700,000 innbyggere — og det er en meget vakker by. Min søster og svoger møtte meg på flyplassen — og da var alle bekymringer momentant forsvunnet. Etter 1½ timers prikkfri biltur koset vi oss med en deilig middag i deres hyggelige hjem i 749, East Pikes Peak Avenue, Colorado Springs — den vakreste by jeg så i Amerika.

De første 5 dager jeg oppholdt meg der, var min søster og svoger opptatt i sin forretning, så jeg fikk en kjærkommen avkobling fra de hektiske dager i New York. Jeg foretok imidlertid daglig små streiftog i byen på egen hånd. — Colorado Springs ble grunnlagt for 100 år siden av general Palmer, som også bygget den store jernbane Denver—Rio Grande. I anledning 100 års jubileet ble det senere i sommer holdt en lang rekke originale festivals med indianer- og cowboyshows samt forskjellige opptog, der folket optrådte i klesdrakter som ble brukt for 100 år siden. Allerede da jeg var der, hadde en stor del av den mannlige befolkning lagt seg til helskjegg.

COLORADO SPRINGS

har i mange decennier vært et ettertraktet turist-center. Og når man får kjennskap til hva byen og den fantastiske omegn har å by på

av egenartede attraksjoner, så er det ikke vanskelig å forstå at titusener besøker denne by hvert år. I sommer var det f. eks. en speiderleir med 10,000 deltagere.

Da jeg var der i begynnelsen av mai, var det ren invasjon av reiseselskaper. Byen har brede og flotte gater, vakre parker, blomsterarrangement og beplantninger, praktfulle bygninger og elegante forretninger. Men det er allikevel omegnen med dens drabantbyer som huser de største attraksjoner.

DEN RUVENDE DOMINANT

er Pikes Peak — en snødekket fjelltopp på 14,110 fot. Hvor du enn var i byen, kunne du se denne mektige gigant, som har ord for å være Amerikas mest kjente fjelltind, selv om den langt fra er den høyeste. Den var nok i fjerne tider kjent av de stedlige indianerstammer, men æren av den offisielle oppdagelse av denne veldige majestet, har en amerikansk offiser, løytnant Pike, som i spissen for 15 soldater bl. a. hadde president Jeffersons oppdrag

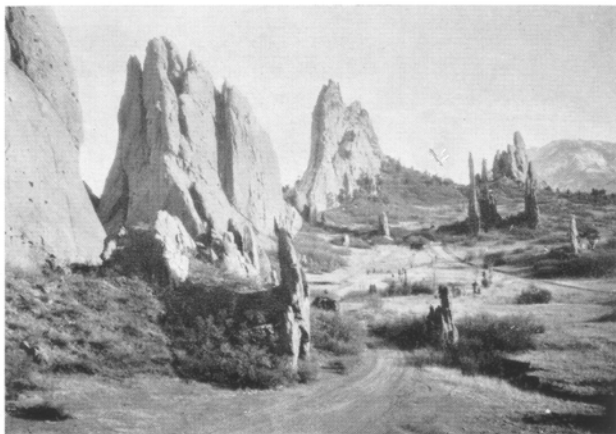
om å utforske og kartlegge en del av vestens dengang ukjente trakter. Det var den 15. november 1806. Den gang tok det løytnant Pike og et par av hans utvalgte flere dager å nå toppen. Det vil si, de var så utmattet at de ikke maktet å komme helt til topps, ja, han skal ha uttalt at han ikke trodde det var mulig for et dødelig menneske å forsere den siste del av den steile tind.

Såvidt jeg erindrer, kan turen opp dit gjøres på omkring 4 timer fra Colorado Springs med buss eller bil. Fra drabantbyen Manitou Springs kan man dessuten ta turen med verdens høyeste tannhjulsbane. Jeg angrer nå på at jeg ikke tok den turen. Før vi dro på ferie videre vestover, tok min søster meg på sightseeing med deres nye Pontiac til en rekke andre severdigheter. — Hun hadde en gang tidligere kjørt til toppen av Pikes Peak, men hun fant det så nifst at hun neppe kom til å gjøre turen om igjen.

FRA MANITOU SPRINGS

tok vi blant annet verdens lengste kabelbane opp til et høydedrag i nærheten av Pikes Peak som het Mount Manitou Incline. — Banens lengde er ca. 2 km, men på denne korte distanse er stigningen 850 m. Det var en spennende opplevelse. Endestasjonen ligger 9000 fot (ca. 3000 m) o. h. Gjennom en kjempekikkert fikk vi se et betagende panorama som jeg neppe vil glemme. Der oppe kunne man leie ridehester eller esler og dra på rideturer (eller om vinteren på ski) videre innover i det praktfulle terrenget.

Vi bilte også til Williams Canyon — et trangt dalføre med stupbratte fjell på begge sider. Ved innkjørselen dit var det så smalt og kronglete at man skulle tro det var umulig å kjøre igjennom. Intet under

Panorama fra the Garden of the Gods.

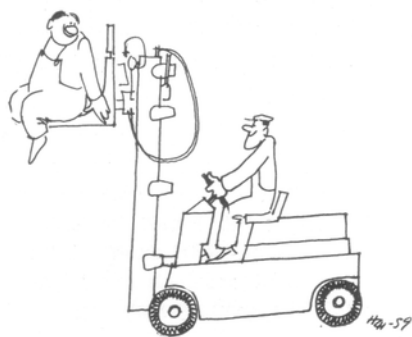
at det på et skilt sto: «Yes, you can — a million others have.»

Etter noen bratte og skarpe hårnålsvinger kom vi opp til et platå med restaurant, og her var inngangen til alle tiders mirakel: «Cave of the Winds», Vindenes hule — et av naturens mest groteske undere. Disse hulene, som nå er elektrisk opplyst, strekker seg langt inn i fjellet. De består av 19 forskjellige huler eller rom, som alle er forbundet med hverandre ved huleganger eller tunneler. Hele dette område har i en fjern fortid stått under vann, og dryppsten har dannet de mest utrolige formasjoner. Et par av de mest fantastiske huler synes jeg var «Stillhetens Tempel», «Den Orientalske have», «Drømmenes dal» og «Brudekamret». Kalkstenen blandet med forskjellige mineraler har frembrakt et eventyrlig fargespill i alle spektaklets nyanser fra funklende krystaller til blomstrende alabaster. Det tok nesten en time å gå gjennom alle disse huler. Og det var med en viss frysende fornemmelse av spenning vi smøg oss gjennom de tildels trange huleganger.

PÅ NEDTUREN

kjørt vi delvis gjennom det historiske Ute Pass — der Ute-indianerne huserte og foretok sine bekjente raids i svunnen tid. Disse indianere holdt til i fjellene, mens en rekke andre stammer levde på de store sletter.

Vi besøkte også de såkalte Manitou Cliff Dwellings, det vil si ruiner av indianernes boliger, bygd av kalksten, ved inngangen til store huler i fjellet. Historien forteller at disse boliger ble brukt av indianerne fra år 1019 til 1273. Det var meget interessant å studere de mange rom som blant annet omfattet soverom, oppholdsrom, kjøkken, rådsrom og vaktårn. I to av de største rom-

Høyt på strå.

mene var det nåen souvenirbutikk og et museum. Det siste inneholdt en stor samling av indianernes redskaper, våpen og klesdrakter — ja, til og med skjelett og skalp.

En indianerfamilie — etterkommere av Tewa-stammen — bor her om sommeren — og vises frem for turistene i fullt utstyr fra fordums dager.

I dette distrikt er det et utall av moteller og hoteller. Mange av dem har svømmebassenger, der vannet er oppvarmet og kommer fra mineralske kilder (springs). Indianerne trodde at «Great Manitou (Store Ånd) levde i dette helsebringende vann. Dit kom de for å søke lægedom for sykdom og sår. Det oppsto derfor ofte bitter kamp mellom stammene om retten til disse kilder.

Jeg så mange kjempeflotte hoteller i Amerika. Blant annet var jeg på et rotary-møte i Commodore Hotel i New York, der Krusjtsjov under sitt besøk spiste lunch sammen med borgermester Wagner. Når det gjelder utsøkt eleganse tror jeg imidlertid at jeg ville gi førsteprisen til Broadmoor Hotel nær Colorado Springs. Vi gikk gjennom en del av hovedbygningen i dette veldige kompleks. Interiøret var til dels blendende i sin kunstneriske utsmykning.

Også eksteriøret var en perle. — Det var nesten like vakkert både foran og bak og rundt omkring. Flotte parkanlegg, tennisbaner og golfbaner, swimming pool ute og inne, robåter på en idyllisk innsjø, stor skøytebane, der bl. at Sonja Henie hadde holdt oppvisninger. — Ikke underlig at Amerikas upper ten søkte avkobling her.

DERFRA DRO

vi videre til Cheyenne Mountain. Et stykke opp den bratte zik-zak-vei lå en stor zoologisk have med 500 av allverdens dyr og sjeldne fugler. Lengere oppe — 8000 fot o. h. — lå et veldig tårn på 7 etasjer: Will Rogers Shrine of the Sun. Det var dedikert til filmskuespilleren Will Rogers, som omkom da hans fly crashlandet. Fra tårnets topp var det en vidunderlig utsikt. Om kvelden ligger hele tårnet flombelyst.

På toppen av fjellet — 9500 fot o. h. ligger Cheyenne Lodge — et flott hotell i østerlandsk stil. På

Balanced Rock i Garden of the Gods.

grunn av den anstrengende kjøring og knapp tid, sløyfet vi imidlertid denne siste etappe.

På hjemveien la vi turen om Fort Carson — en kolossal ekserserplass — som var en hel liten by for seg. Det er den største ekserserplass i Staten Colorado.

I COLORADO SPRINGS

finder vi dessuten Ent Air Force Base, som er hovedkvarteret for Nord-Amerikas luftforsvar såvel når det gjelder luftvåpnet, arméen og marinen. Dette hovedkvarter inkluderer dessuten kommandoen for det kanadiske luftforsvar. Hovedbygningen her er derfor den eneste bygning som offisielt fører både det amerikanske og kanadiske flagg.

Den nyeste militære tilvekst er The United States Air Force Academy — et veldig kompleks av moderne bygninger, der Amerikas militærflygere nå får sin teoretiske utdannelse. Det ble innvidd i juni måned av president Eisenhower. Da vi ikke så noen vaktpost, steg vi freidig inn på området og streifet gjennom den første av bygningene, før en ung offiser på en utsøkt høflig måte betydte oss at adgang for uvedkommende var forbudt. Vi rakk imidlertid å få se de flotte og allsidig utstyrte velferdslokaler.

I utkanten av Colorado Springs ligger også en forholdsvis stor flyplass, der det vrimlet av militære, sivile og private fly. Den bar navnet Peterson Air Field.

VI BESØKTE VIDERE

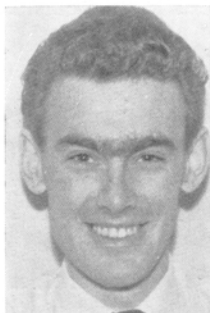
«The Garden of the Gods» — Gudenes have — en høyst egenartet naturpark med de mest eiendommelige og groteske klippeformasjoner i rød granitt. Det verserer forskjel-

Forts. side 22.

„Det går ikke an å visne helt vekk”

Formannen i bedriftsidrettslaget håper på større interesse

Vi spør formannen i Bedriftsidrettslaget, — Bjarne Grundetjern om han har noen spesielle planer for vintersesongen.

— Det blir vel til at vi kommer til å arrangere samtlige bedriftsskirenn slik det har vært vanlig de siste årene, svarer han. Det er Elias Omdal som er sjef for skigruppen, og han har jo en viss erfaring på det området. Jeg tror nok enkelte allerede har begynt å tenke på den forestående sesong. Hunsfos har jo atskillig å forsvare innen denne idrettsgrenen.

— Drives det noen form for inendørstrening?

— Dessverre har det ikke vært mulig å få det i stand. Det var meningen vi skulle forsøke å få til et mosjonsparti. Men her i Vennesla eksisterer bare en eneste gymnastikksal, så det er vanskelig å få lokale.

— Fotballaget dabbet svært av etter en lovende åpning?

— Ja, det er det vanlige. Besynderlig nok har vi ofte vanskelig med å stille lag. Det skulle ikke være nødvendig på en så stor bedrift som Hunsfos. Her fins mange som virkelig kan spille fotball. Det så vi under avdelingsmesterskapet. Dette kom noe sent i gang i høst, men vi har snakket om å arrangere et nytt fra våren av. Forhåpentlig kan det skape større interesse og bidra til at flere blir villige til å spille på laget i serien.

Jo, avdelingsmesterskapet slo godt an. Da kom de frem. Men det er jo merkelig at en skal være nødt til å springe rundt nesten en hel dag for å skaffe 11 mann til et fotballag på en bedrift med nærmere 800 ansatte. For øvrig synes jeg flere av de yngre her på Hunsfos bør ta seg sammen og være med litt både sommer som vinter. Det går ikke an å visne helt vekk, synes Grundetjern.

PM 4 i ombygget stand

Som alle vet gjennomgikk PM 3 i sommer en ombygging. Det forlyder nu fra vår tekniske avdeling at PM 4 skal få en anskaffelse neste sommer.

Ved henvendelse til direktør Lindseth får Hunsfosposten opplyst at de forandringer som vil bli foretatt med PM 4 til dels vil bli enda mer drastiske enn tilfellet var med PM 3.

For det første vil det bli installert en ny utløpskasse av hittil helt ukjent og fullstendig uprøvet type. Hensikten med denne er blant annet å forsøke å øke skum-mengden i wiregrava. Det viser seg nemlig at dette skummet er det eneste som interesserer alle de skolebarna som hver vår besøker bedriften. Dessuten håper man at man skal få til langt sterkere variasjoner i gramvekten, idet arbeidet ved maskinen ellers har lett for å bli for ensformig.

Videre går vi inn for en helt ny metode for oppvarming av tørkesylindringen, — sier direktør Lindseth. — Systemet med damp er nu så gammelt at vi må finne på noe nytt. Planene er ikke helt ferdige ennå, men jeg kan si så meget som at de går ut på å utnytte solvarmen. Når vi tenker på alle de kilokalorier som går tapt ved at vi ikke tar vare på denne varmekilde, er det klart at vi må gjøre noe. Hvis det går slik som vi venter, d. v. s. hvis vi ikke får til dette, så gir vi blaffen i å varme opp sylindringen, idet dette sikkert blir det enkleste å gjennomføre!

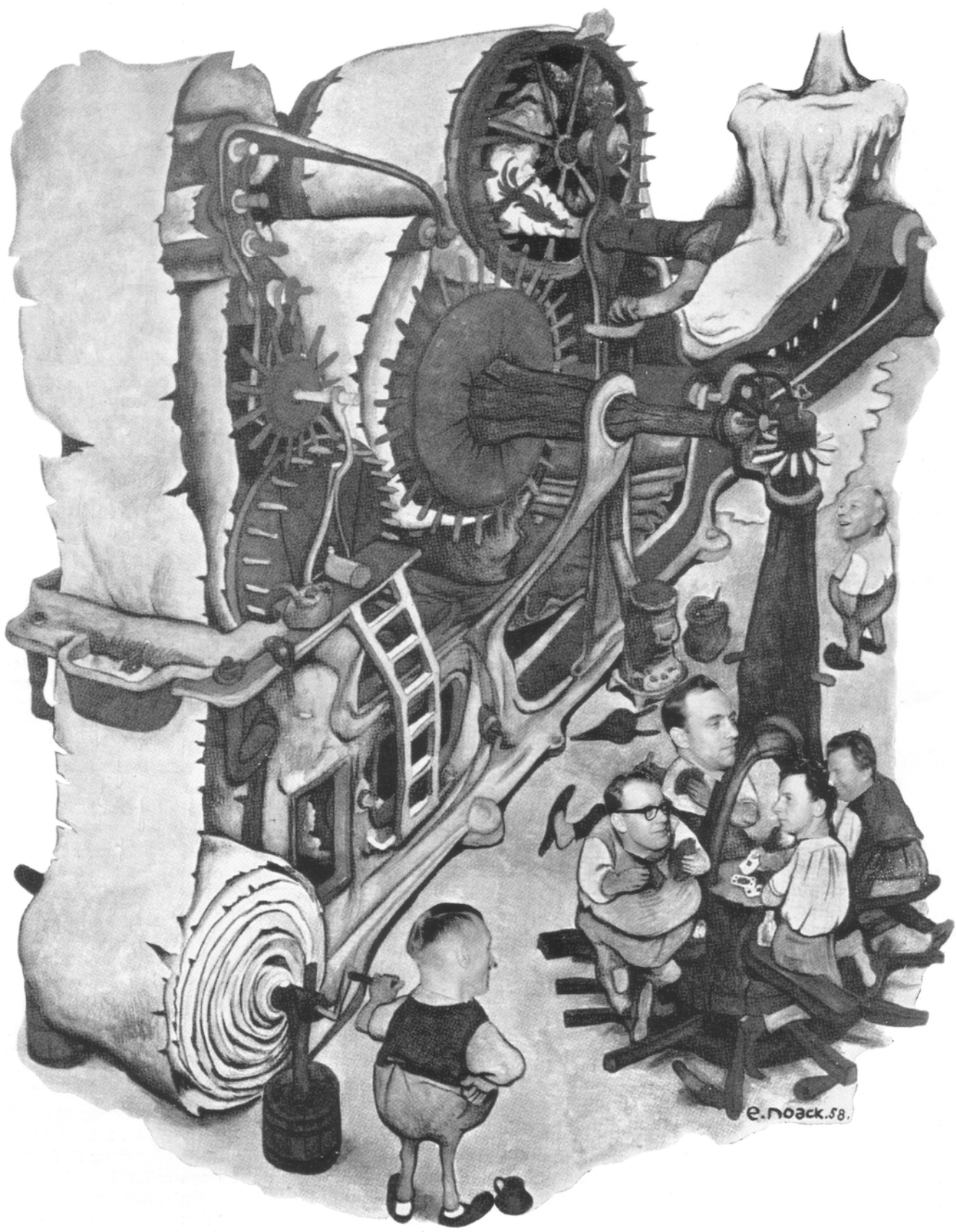
Den tappvekseldrift som ble slik suksess på PM 3, skal nå installeres også på PM 4. De vibrasjonene i maskinen som den nåværende drift forårsaker medfører nemlig store ulemper for maskinbetjeningen, idet det er

vanskelig å få i seg maten under drift. Særlig har det oppstått mange forbrenninger ved at man har sølt varm kaffe på seg. — Driften har også bevirket at ordrene ikke er blitt ferdig i rett tid, idet man av frykt for at bygningen skal rase sammen ikke våger å kjøre opp hastigheten.

Maskinglitt og fuktighet vil bli flyttet til en mer ufarlig plass på toppen av maskinen. Man har hatt under overveieelse å la fukteapparatet benyttes som dusj for de som er tilknyttet avdelingen.

Direktør Lindseth gjør imidlertid ingen hemmelighet av at det han med dårlig skjult stolthet betrakter som det virkelig revolusjonerende i forbindelse med denne ombyggingen er ledelsens beslutning om å gå vekk fra elektrisk drivkraft. Maskinen vil for fremtiden bli drevet med håndkraft. Dette har selvsagt sin bakgrunn i strømrasjoneringen tidligere i høst. I følge de beregninger som ing. Helland har foretatt vil den sparing av elektrisk kraft vi på denne måte får i stand svare til ca. fem 100-watts matte lyspærer, to 40-watts oransje neonrør, 11 lommelykter og en fjøslykt i 1001 netter og 5 timer. Det er mulig at vi kommer til å ta ut patent på dette, men saken er stemplet hemmelig inntil den tankbåten bedriften har kjøpt er ferdig med strømleveransen i Sverige og er blitt solgt til opphugning, idet man frykter for at avtagerne av kraften ellers kan bli fristet over evne til å gå fra kontrakten.

Hunsfosposten fikk velvilligst utlånt en perspektivtegning som viser PM 4 etter ombyggingen. Vi håper at maskinbetjeningen, så vel som ledelsen vil bli fornøyd med resultatet, og ønsker til lykke med nyskapingen.

75 år

Pensionsist Guttorm Baardsen blir 75 år 11. februar. Han begynte ved Hunsfos 15/6-99 og sluttet 28/5-55 etter 46 års tjeneste. Baardsen fikk Norges Vel's medalje i 1947. Han er født i Vennesla, sønn av Baard Guttormsen, en av Hunsfos Fabrikkers gamle garde.

Fra 1918 var Guttorm Baardsen farver i papirfabrikken, et arbeid han utførte meget påpasselig og samvittighetsfullt. Baardsen er en stille og beskjeden mann, hvis store interesse utenom arbeidet har vært bøker.

*

70 år

Tom Endresen fyller 70 år 31. januar. Han begynte ved Hunsfos første gang 21/10 1917 og arbeidet mange år i sliperiet, hvorav ca. 10 år som sliperiformann, inntil denne stillingen ble inndradd omkring 1933. Senere var han i noen år seilmaker og etter krigen har han vært i kollergangen. Endresen fikk Norges Vel's medalje i 1958.

Utenom arbeidet er det særlig jakt som har opptatt hans interesse.

*

65 år

Ole Ravnevand runder 65 årsmilepelen 28. desember. Han har vært ved Hunsfos i flere etapper og var første gang i verkstedet fra 16/6 1924. — Nå arbeider han i renseriet. Ravnevand er født i Vennesla, men bodde en tid på Evje,

75 år

Pensionsist Hans Berntsen runder 75-års-milepelen 18. februar. Han begynte på Hunsfos 22. april 1926 og sluttet i 1957 etter 31 års tjeneste. Han var da på snekkerverkstedet. Fra 1912 til 1918 arbeidet Berntsen ved anlegget og var med på å sette opp sliperiet og med på byggingen av 3-eren. En tid var han ved Norsk Hydro på Rjukan.

Berntsen er født i Vennesla, gikk landbruksskole og ble agronom. I noen år bestyrte han en gård i Amlı. Han var i sine yngre år en dyktig skiløper.

Berntsen har lagt ned et stort arbeid i den kristelige virksomhet i Vennesla.

65 år

Lie fikk Norges Vel's medalje i 1958. Han er Hunsfosmann med liv og sjel. Hans far, John Lie, var ved Hunsfos i over 49 år, han har 3 brødre der, og sønnen Øystein er i verkstedet.

Lie kom til anlegget bare et par år etter konfirmasjonen og var i anleggsperioden omkring den første verdenskrig i firmaet Musculus.

Siden han ble fabrikkens mann har han vært reparatør i sliperiet, hvor han er både avholdt og kjent som en pålitelig og flink mann.

der faren kjøpte en gård, og var en tid ansatt ved Evje Nikkelverk. Ole Ravnevand drev gårdsbruk og skogsarbeid på Ravnevand inntil han begynte på Hunsfos. Her var han så hjelpearbeider i verkstedet i 16 års tid. Etter at han i noen år arbeidet annet steds, kom han tilbake til Hunsfos i 1951.

75 år

Adolf Bang som nylig gikk over i pensjonistenes rekker, blir 75 år 2. januar. Han hadde vært ved Hunsfos i 44 år, da han sluttet 30/4 i år. Bang var generatorpasser. I sin ungdom seilte han til sjøs og var også i Amerika 4—5 år. Den 16. august 1915 ble han ansatt i kraftstasjonen på Hunsfos.

60 år

Sigurd Bang Pedersen blir 60 år 28. januar. Han er opprinnelig fra Nord-Norge og dro til sjøs før han var fylt 16 år. Alle-rede i 1919 kom han til Sørlandet og begynte på Hunsfos 15. januar samme år. Her har han så siden vært og i 1952 fikk han Norges Vel's medalje for lang og tro tjeneste. Bang Pedersen har arbeidet både på sagbruket og i papirfabrikken, men lengst tid har han i cellulosefabrikken. Han er religiøst interessert og kobler i fritiden gjerne av i Ålefjør, hvor han har båt og hytte.

60 år

Skjeggestad Osmund fyller 60 år 1. mars. Han er fra Evje og arbeidet ved A/S Evje Nikkelgrube i 5 år, 1 år på Lumber og 15 år ved Norsk Feltspatt, før han 30. juli 1951 begynte på Hunsfos. Nå er han bosatt i Vennesla og har sitt daglige virke i hollenderiet ved PM 5.

Skjeggestad er interessert i det kristelige arbeid og har reist som emissær.

Anders Egeland sluttet ved Hunsfos 28/10 i år etter 40 års tjeneste ved fabrikkens. Han er født 13. mai 1896 og begynte sin lange

arbeidsdag på Hunsfos 8. november 1919. Norges Vel's medalje for lang og tro tjeneste ble ham tildelt i 1952.

Egeland kom til verden på Mosby, og før han slo seg til ved vår drift, arbeidet han flere steder, bl. a. på Høie Fabrikker og Vigeland Brug. Under første verdenskrig var han en tid til sjøs.

60 år

Arne Eikeland fyller 60 år 12. januar. — Han har vært ved Hunsfos i to perioder, første gang fra 28. mai 1924. Nå er han farver i PM 1-2, men han har også virket i sli-

periet, rullestol og skjæremaskin PM 1-2 og 3-4. Best har han trivdes i hollenderiet. Eikeland driver ved siden av et bureisingsbruk mellom Rønningen og Eikeland. Han har to sønner på Hunsfos. Utenom arbeidet er småviltjakt og elgjakt hans store interesse. De siste 5 årene har han lagt ned 4 elg.

*

60 år

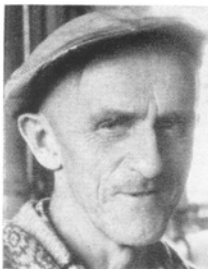
Andreas Holbæk blir 60 år 12. januar. Han arbeider på tau-banen i Ålefjær og har vært ved Hunsfos siden 19/10 1950.

Egeland har i alle år vært ruller i papirfabrikken.

Han har lagt ned et stort arbeide i fagforeningen og innehar 20 års-diplomet etter 28 års virke som tillitsmann. I Sørlandets krets av Norsk Folkehjelp har han vært styremedlem i en årrekke og kommunen har også lagt beslag på hans arbeidskraft.

Vi ønsker ham bare gode dager i tiden fremover.

60 år

Mads Ellefsen, født 16/12 1899, ble første gang ansatt ved Hunsfos 4/11-19 og var i fabrikkens i 14½ år, senere arbeidet han noen år i verkstedet, så i

fyrhuset og fra 1948 i limkokeriet.

— Før var det litt på det uvisse, men etter krigen har her vært stabile forhold på Hunsfos og jeg liker meg godt, sier han selv.

Ellefsen driver et lite gårdsbruk inne i Koldalen og er interessert i hagebruk.

*

60 år

Olav Larsen Honnemyr fyller 60 år 21. januar. Han kom til Hunsfos første gang 7/3-23 og var da meste-parten av tiden i fyrhuset til han måtte slutte på grunn av inn-

skrenkninger. Fra 1934 var han på anlegget hos Høyer-Ellefsen til han kom tilbake til fabrikkens i 1935. Han arbeidet så en tid ved saksen i PM 1 og 2.

Honnemyr har også vært i fyrhuset på Vigeland Brug. Nå arbeider han på sortersalen.

Nils Lislevand sluttet 28. august i år og gikk da over i pensjonistenes rekke. — Han hadde da vært 46 år på Hunsfos. Lislevand er født i Vegusdal 25/4 1888 og har således forlenget passert de 70. Han kom til Vennesla som 16—17-åring og begynte på Hunsfos 18. oktober 1913. I 1952 ble han dekorert med Norges Vel's medalje.

Lislevand var modellsnekker og kjent som en tro og nøyaktig mann.

Vi ønsker ham mange gode og lyse dager fremover.

60 år

Formann Henry Jensen blir 60 år 15. mars. Han begynte på Hunsfos 19. juni 1915 og ble fra 1. juni 1948 ansatt som formann i PM 5 og 6. En kortere tid arbeidet han ved Vigeland Brug.

Det hører vel til sjeldenhetene at far og tre sønner samtidig får Norges Vel's medalje på samme arbeidsplass, men det skjedde i 1952, da pensjonist H. P. Jensen og hans tre sønner Henry, Engly og Willy fikk den.

Henry Jensen er musikkinteressert og var i noen år med i Vennesla Musikkorps.

*

50 år

Vaskehjelp Kari Jakobsen blir 50 år 1. februar 1960.

*

Peter Krogstad fyller 50 år 4/2 1960.

*

Anders Rørås runder 50 årsmilepelen 7. mars 1960.

VERKSTEDET til topps i HUNSFOS-mesterskapet i fotball

Det ble verkstedet som trakk det lengste strå i finalekampen mot kontoret/laboratoriet i det interne Hunsfosmesterskapet i fotball. Med fortjent 1—0-seier kunne laget gå av banen etter en innsatsfylt og morsom kamp. Men kontoristene og laborantene ytet en meget respektabel motstand, og verkstedet fikk ikke brilliere som det på forhånd ble spådd.

Etter en forklarlig «nervøs» start var det kontoret/laboratoriet som først kom til hektene. Laget spilte seg pent til flere sjanser, men manglet liksom det avgjørende i avslutningen. Snart gjorde imidlertid verkstedets bedre oppbygde angrep seg mer og mer gjeldende og etter 10 minutters spill fikk verkstedet sin første store scoringssjanse. Drago Premak spilles fri i straffefeltet, men i forvirringen settes ballen løst til side for mål. Kontoret/laboratoriet har imidlertid også store sjanser. Således oppsto det i 15. min. en herlig mølje foran Ingebretsens bur. Ballen burde vel også her ha funnet veien til nettmaskene. Omgangen ebbet imidlertid målløs ut.

Kontoret/laboratoriet tar også initiativet i begynnelsen av annen omgang. Vi bemerker at venstre half

Grundetjern trekker fint opp på venstre side. Hans pasning kommer lavt, og publikum opplever at centerforward Fjeldstad resolutt stuper ut i full lengde for å møte ballen, men heller ikke denne gang lykkes det.

I det 13. min. i andre omgang fikk vi kampens eneste mål. Øystein Lie trekker pent opp fra midtlinjen og passer til ytre høyre Larsen som sender ballen videre over hodene til motpartens forsvarere, hvorpå Einar Askedal fra kloss hold setter ballen inn bak Harry Voreland. Det er verkstedet som har spillet nå, men lagets forwards kommer likevel i de fleste tilfeller til kort i kampen med det godt spillende forsvar omkring Vorelands mål. De mer sporadiske raids fra kontoret og laboratoriets side er heller ikke uten brodd. Senterforward er igjen frispilt, men

setter ballen høyt over mål, der han ruser frem med Ingebretsen som siste motstander. Og med spill frem og tilbake går de siste minutter før den gode dommer Einar Homme kan blåse kampen av. Skulle man etter kampen gi noen blomster, så måtte det vel bli til centerhalf Oksum — banens «Lille Ivar Bøe» — som laget en stor kamp. Sammen med det øvrige forsvar utgjorde han den sterkeste delen av kontor/laboratorielaget. Hos verkstedet var laget mer jevnt og godt, men løperrekens spill på tvers spolterte de mange godt oppbygde angrep. Av «spesialistene» glimret Øystein Lie og Bjarne Wasland med stor aksjonsradius og var naturlig nok sine respektive lags krumtapper. Seieren var fortjent og spillerne laget en helhjertet innsats.

*
Hunsfosmesterne 1959 er fra mål til ytre venstre: S. Ingebretsen, Ø. Arstad, A. Honnemyr, G. Nygård, K. Askedal, O. Svendsen, S. Larsen, Ø. Lie, J. Homme, E. Askedal og D. Premak.

Kontoret/laboratoriet spilte i finalen følgende lag: H. Voreland, K. Pedersen, K. Johansen, O. Gundersen, A. Oksum, B. Grundetjern, K. Nordhagen, O. Arstad, B. Fjeldstad, B. Wasland og A. Coldal.

*
Etter kampen utesket vi deltagernes mening om utfallet. Vi besøkte først verkstedkarenes garderobe og her var man tydeligvis meget fornøyd med seieren. På vår forespørsel svarte flere i munnen på hverandre at man var glad over seieren, men de syntes nok de burde hatt ett eller to mål til. Øystein Lie mente at kontoret/laboratoriet ytet en god motstand, men vi ventet å vinne, sa han, og føyde til at mesterskapet i fremtiden bør endres derhen at alle spiller mot alle samtidig som noen av kampene henlegges til våren og noen til høsten.

*
Dommeren Einar Homme mente at seieren var fortjent og fremholdt at kampen var fairspilt. Han håpet at denne kampen om mesterskapstittelen i fotball måtte bli en årvisst foreteelse.

Hunsfos' Tottenham som gikk ubeseiret gjennom fotballmesterskapet. I første rekke, fra venstre: Øystein Arstad, Sigurd Ingebretsen og Alf Honnemyr Svendsen. — 2. rekke: Georg Nygaard, Knut Askedal og O. Svendsen. — 3. rekke: Syvert Larsen, Øystein Lie, John Homme, Einar Askedal og Drago Premak.

Finalistene med «betongforsvaret». Første rekke: Kåre Johansen, Harry Voreland og Kenneth Pedersen. — Bak: Odd Arstad, Helge Nordhagen, Omar Pedersen, Arthur Coldal, Asbjørn Oksum, Bjarne Grundetjern, Bjarne Wasland og Birger Fjeldstad.

I kontor/laboratorie-garderoben var stemningen på tross av nederlaget meget høyroestet og munter og lagets kaptein og centerhalf A. Oksum var enig i at det var O.K. at verkstedet vant, men fremholdt samtidig at karene hans holdt godt igjen og ga seg ikke uten kamp. H. Nordhagen og Coldal ville ikke uttale seg, men ba oss komme tilbake senere når pusten igjen var mer normal, mens Fjeldstad beklaget at han stupte forgjeves samtidig som han gjerne skulle ha sett ballen i nettmaskene den andre gangen han var nær ved å score. Samtlige av kontor og laboratorie-mannskapene var enig i at mesterskapet var et morsomt tiltak og håpet på at der måtte gå tradisjon i denne cupen.

*

Av de tidligere resultater nevner vi at første runde endte med verksted—salen/tomta/transport 3-2 (straffesparkkonkurranse) taubanen/sliperiet etc.—PM 5 og 6 1-0 kontoret/laboratoriet—PM 3, 4 5-0 semifinalekampen kontoret/laboratoriet—taubanen/sliperiet etc. endte 1-0.

*

Bedriftslaget

skal ha ros for tiltaket og vi håper at det i årene som kommer også vil bli spilt om Hunsfosmesterskapet i fotball.

„Skihopping for moro til at jeg kan slutte nå”

41-åringen Rolf Voreland kan ikke huske når han sist falt

Den som gjennom årene har fulgt med i avisenes sportsspalter, kan ikke ha unngått å legge merke til navnet Rolf Voreland, som i alminnelighet figurerer i resultatlistene fra de lokale skirenn. Riktignok er Voreland nå 41 år, men han er still going strong. Og selv om han kanskje kunne begynne å tenke på å legge opp som aktiv konkurransehopper, får han nesten ikke lov av kona. For hun blir faktisk mer og mer

interessert for hvert år som går og synes bare det er greit at jeg fremdeles kan dyrke min kjæreste hobby, betror Voreland oss.

Så Rolf Voreland blir nok å finne i hoppbakken til vinteren også. Sin første premie tok han som 8-åring, men så ble det fall på fall og atter fall til han som 15-åring lurte seg med i klassen 16—18 år. Da først begynte det å bli sving på det for alvor, og det er etter hvert blitt en

Forts. side 19.

Rolf Voreland i et karakteristisk sjev.

IDRETT

i gamle dager

Søndag den 18. september 1921 avholdt Vennesla Idrettslag sykkelridt med klubbmesterskapskonkurranse.

Løpet startet ved Olav Strandbergs hus, vendepunktet var Langemyr. — Der startet 8 mann.

Premieliste:

1. Martin Thorkildsen	48.59.1
2. Ivar Andersen	50.53.1
M. Thorkildsen fikk en aktie i Albert Knutsens pokal.	

Upremierte:

1. Georg Grundetjern	50.37.1
Gunder Berntsens gavepr.	
2. Fridolf Fredriksen	51.12.0
Olav Strandbergs gavepr.	
De øvrige tider var:	
3. Hans Nilsen	53.09.3
4. Karl Askedal	54.04.1
5. Ole Edvardsen	56.37.1

(424)

Jule - humor

Kan du trafikkskiltene ?

En av leserne av Husfosposten foreslår at trafikkskiltene skal tolkes på følgende måte:

Rolig nå.
Her bor miss Norway.

Se opp, det kommer regn.

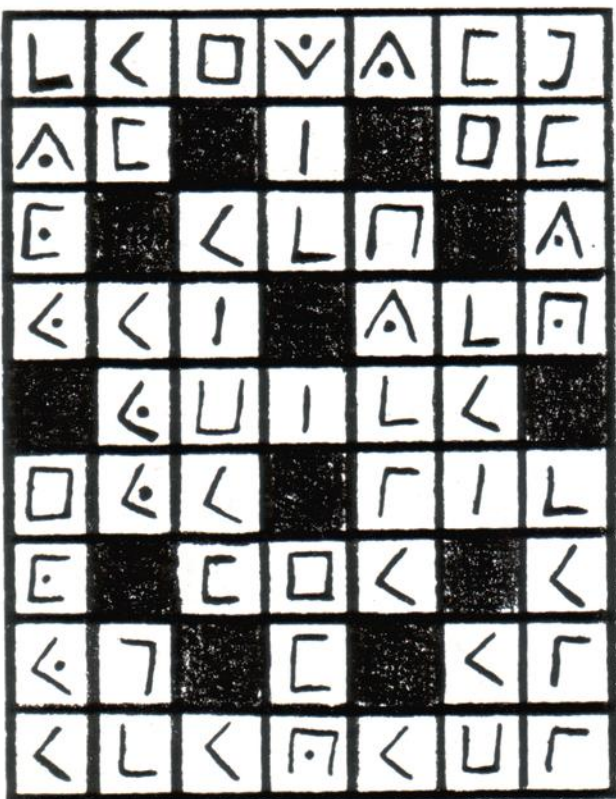

Stans, øl til salgs.

Nå er det like før
De kjører på tvers
av kjøreretningen.

Ingen ting å
bry seg om. —
Det står bare
en telefon-
stolpe i veien.

Kryssord med hemmelige skrift-tegn i rutene

Det gjelder å finne ut hvilke hemmelige bokstaver de mystiske, hemmelige skrifttegnene står i stedet for. Til samme tegn svarer samme bokstav. Når de rette bokstavene er kommet i stedet for de hemmelige tegnene, får vi en rekke vannrette og lodrette kryssord — som i en vanlig kryssordoppgave — og alle disse ordene skal være norske ord eller navn med mening i. Substantivene er i entall og i ubestemt form. Det er ikke mindre enn 9 dyrenavn.

Bokstaven L og I er skrevet med «klarskrift», altså på vanlig vis (heldigvis.)

Det er ikke så vanskelig som De tror å finne de rette ordene. Tenk bare på hvilke bokstaver er de hyppigste og hvordan konsonanter og vokaler forekommer. At det skal være en mening i hvert ord, er en god rettesnor.

Sett i gang!

Løsning finnes på side 23.

— Nå, skjøt du noe på jakten i dag?

— Ja.

— Hvor har du gjort av det — i kjøleskapet?

— Nei, på sykehuset.

Det var i en kafeteria på en rutebilstasjon at en passasjer kom inn og hilste på en kjenning som satt ved et av bordene.

— Nå, er ølet godt i dag? spurte han.

— Glimrende, lød svaret. — Jeg er allerede kommet for sent til tre busser.

*

— Jeg gjør likesom sola, står opp ganske langsomt, og ved tolv-tiden er jeg helt oppe ....

Små smil

— Kan jeg hjelpe Dem med noe? spurte ekspeditrisen i et stort varemagasin en liten mann som sto og så seg rådvill om i trengselen.

— Ja, kan jeg få prate med Dem en liten stund? sa den lille mannen.

— Nei, det går nok ikke. Her er så mange kunder at jeg nok ikke kan stå og prate bort tiden.

— Jamen, De skjønner, min kone er kommet bort fra meg i trengselen, men hvis hun ser jeg står og snakker med en søt, ung dame, dukker hun sikkert opp med det samme.

Kameler på deling

Da en gammel araber mett av dage vandret hjem til Allah og en bedre tilværelse, etterlot han seg blant annet 17 kameler og 3 sønner i denne verden. Sønnene skulle selv sagt arve ham, og etter gammel skikk skulle den eldste sønnen ha halvparten, den mellomste tredjeparten og den yngste niendeparten av arven. Men da de skulle dele kamelene mellom seg, ble de rådville. Den eldste sønnen fant imidlertid på noe lurt: de gikk til naboen og lånte en kamel av ham, og så delte de.

På denne måten fikk den eldste sønnen 9 kameler, den neste 6 og den yngste 2 kameler. Så leverte de den lånte kamelen tilbake med takk for lånet.

Men hvordan henger dette sammen?

Løsning side 23.

— Du Sverre, hvis jeg var tyve år yngre og ungkar —

— Å hallo, min kjære kone

— så ville jeg gått inn i plastindustrien.

GOD JUL

Vektløfteren

Hvis en vektløfter klarer å løfte 250 kilo med begge hender — hvor meget klarer han da å løfte fra gulvet hvis han kan bruke et sterkt tau som går gjennom en enkel trinse som er festet i taket?

Løsning side 23.

Bokormen

I en bokhylle står det bl. a. 3 like store og tykke bøker ved siden av hverandre, bind I, II og III. Hver bok er 5 cm tykk, idet hver perm er $\frac{1}{2}$ cm tykk og «innmaten» 4 cm.

En dag begynte en liten bokorm å spise seg gjennom bøkene. Den startet på side 1 i bind I og gikk så langt som til siste side i bind III. Hvor lang vei hadde det lille dyret tilbakelagt da det kom fram?

Løsning side 23.

3 like

La oss anta at du har 12 sorte, 8 røde og 6 hvite kuler i en pose. Hvis du vil være sikker på å få tak i tre kuler av samme farve, og du ikke har lov til å kikke ned i posen — hva er det minste antall kuler du må ta opp en gang for å være sikker?

Et glass øl

Olsen gikk in på en restaurant og bestilte et glass øl, men oppdaget senere at han hadde glemt både lommebok og småpenger hjemme. Det eneste han fant av «verdispapirer» i lommene sine var ubrukte frimerker til en samlet verdi av kr. 1.20. Nå er jo ikke kelnere vanligvis særlig villige til å godta frimerker som betaling, og dessuten kostet ølglasset 1 kr. og 80 øre.

Heldigvis traff Olsen en bekjent av seg i restauranten, men han var flere ganger blitt brent av å låne Olsen penger. Han var likevel villig til å strekke seg så langt som til å låne den tørste Olsen 1 krone mot pant i frimerkene. Olsen fikk kronen pluss en panteseddel på frimerkene, slik at han kunne løse dem inn ved leilighet. Olsen solgte imidlertid panteseddelen til en annen bekjent for 80 øre, og dermed hadde Olsen nok midler til å betale ølglasset med. Men hvem var det som betalte for Olsens øl?

Løsning side 23.

Det er altså ikke lov å ta opp en og en kule.

Se løsning side 23.

Om jul - og andre ting

Hunsfosposten's nærgående enquete

Hunsfosposten's galopperende medarbeider har igjen vært på ferde og stilt et skjønnsomt utvalg opptil flere nærgående spørsmål som enkelte var frimodige nok til å svare på, mens andre avslo kontant. Det vi denne gang ville vite, var:

- 1) Hva liker du best, eller setter du mest pris på i forbindelse med julen?
og følgende mer harmløse spørsmål:
- 2) Hva ville du gjennomføre, hvis du var diktator på Hunsfos for en dag, og
- 3) Hvilken bok (eller hvilke bøker) ville du ta med deg, hvis du måtte tilbringe en tid helt alene på en øde øy og skulle velge ut noe litteratur til å fordrive tiden med?

Synnøve Rødal:

- 1) Ikke noe spesielt. Jeg synes at alt tradisjonelt må være med for at det skal bli den rette høytid. Men det er kanskje noe eget ved den glede og forventning barna legger for dagen.
- 2) Jeg måtte minst ha hatt et par dager til å tenke på hva jeg skulle gjøre.
- 3) Selvfølgelig Bibelen.

Johan Johnsen:

- 1) Utdelingen av presangene. Jeg er nemlig bestandig julenisse hjemme, og det er hver gang like moro. Særlig når jeg sitter med en unge på hvert kne, og de synger julesangene for meg.
- 2) Jeg ville være veldig egoistisk og la de små være store og de store små.
- 3) «En by ved navn Peyton».

Arthur Coldal:

- 1) All den gode maten.
- 2) Ta fri.
- 3) I stedet for bok ville jeg ta med et musikkinstrument — unntatt hardingfele.

Hjerdis Wintervold:

- 1) Heimekosen som følger med.
- 2) Lage kaffeselskap for hele fabrikkens.
- 3) En hel veske full av «Damenes roman».

Aud Hodne:

- 1) Den lille ekstra ferien.
- 2) At damene fikk eget kontor. Nå sitter vi seks på ett kontor og har dessuten en fjernskriver som bråker i rommet.
- 3) Douglas' «Grønt lys» og «En læges dagbok».

Ingvald Baardsen:

- 1) Den ro og fred som følger med høytiden. Helst ville jeg tilbringe julen på et høyfjellshotell, så jeg kunne få hvilt ordentlig godt ut.
- 2) For laboratoriet at vi fikk litt mer fritid, for eksempel annenhver lørdag.
- 3) Det måtte bli en reiseskildring, eller kanskje en bok om Livingstone.

Kjell Landsverk:

- 1) At det er så mye fri.
- 2) Få i gang en kafeteria.
- 3) Forskjellige lærebøker, så jeg kunne sette meg inn i ulike emner. Helst kanskje matematikk. Men så måtte jeg få med en facit, så jeg var sikker på at jeg var kommet frem til riktig løsning.

Magne Aas:

- 1) Snø. Det skaper den rette stemningen.
- 2) Jeg har så greit arbeid at jeg synes alt kunne gå som før.
- 3) Noe riktig spennende wild west.

Anny Ravnevand:

- 1) Når julenissen kommer.
- 2) En dag er for kort tid til at en kan få utrettet stort, om en hadde noen bestemte ønskemål.
- 3) Det kan i hvert fall ikke bli bankboka. Den er fort å lese gjennom.

Magnus Andersen:

- 1) Når julenissen kommer til ongene. Bare det å se på barnas reaksjoner — synes jeg er moro.
- 2) Hvis jeg skulle være diktator for en dag, ville jeg være det på selve julaften. Da skulle jeg dele ut gratiale, likt for arbeidere og funksjonærer — for eksempel kr. 100 for hvert år de har vært ansatt.
- 3) Noen bestemt kan jeg ikke si i farten. Men det måtte bli en roman jeg kunne lese om og om igjen uten å bli lei av den. En slik bok er det vel vanskelig å finne.

Herborg Wennerberg:

- 1) Å få tilbringe den hjemme. Jeg er fra Haugesundskanten.
- 2) Spør ikke meg om slikt.
- 3) Kokeboka.

Omar Gundersen:

- 1) Den gode middagen.
- 2) Sørge for å få opp lønnen på laboratoriet.
- 3) Matematikkbøker, så en kunne ha noe å studere på.

Håkon Greipslund:

- 1) Julen er hjemmets fest, så jeg liker best å få være hjemme hos kone og barn på julekvelden.
- 2) Ingenting spesielt.
- 3) Bibelen.

Einar Grundetjern:

- 1) Budskapet om julen, og den høytidsstemning 1. juledag bringer med seg.
- 2) Bytte inn tamburkranen over rullemaskin 1 og 2. Den regner vi for upålitelig og farlig.
- 3) Ingrid Lang-serien.

Hedvig Lundevold:

- 1) Familiehyggen.
- 2) Umulig å si på stående fot.
- 3) Bibelen.

Andreas Meyer Knudsen:

- 1) Det er vel bare kjøpmenn som setter pris på julen. For et alminnelig menneske synes hele julefeiringen å ha tapt mye av sin opprinnelse og er blitt noe for materialistisk.
- 2) Ikke noen ting, tror jeg. Er redd det bare ville bli bråk, dersom jeg yppet meg.
- 3) Jeg liker veldig godt Gabriel Scotts bøker, men om det er det rette selskap på en øde øy, er jeg ikke så helt sikker på. Forutsatt at det var råstoffer på øya, måtte det vel bli en kokebok. Bankbok og sjekkbok får jeg vel ikke noe bruk for, i alle fall.

Arne Larsen:

- 1) Alt det høytidelige som julen fører med seg.
- 2) Produksjonspremie for samtlige.
- 3) Bounty-bøkene.

Knut Grundetjern:

- 1) Julens budskap gleder meg mest.
- 2) Et alt for farlig spørsmål å svare på.
- 3) Bibelen. En bok en aldri blir ferdig med. Det er stadig noe nytt å finne.

Bjarne Wasland:

- 1) At det er skiføre, så en riktig kan få benyttet de dagene en har fri.
- 2) Gjennomføre helkontinuerlig drift,

— Gjør du deg klar til å gå til sengs, eller forbereder du deg til å svømme over den engelske kanal?

Gjett en gang til!

1. Hva betyr ordet kompensasjon?
2. Hva er fryse- og kokepunktet etter Fahrenheits termometer-skala?
3. Hva er en pegasus?
4. Hvilken farge har smaragden?
5. Hva er romertallet for 500?
6. Hva er en tornado?
7. Hva heter myntenheten i Italia?
8. Hvor ligger staten Nepal?
9. Hvilke produkter lager bokkeren?
10. Hvem har laget musikken til «Dikter og Bonde»?
11. Hvor mange måneder har planeten Jupiter?
12. Hva betyr tre lange støt i en skipsfløyte?

Løsning side 25.

sette inn større maskiner og skifte ut 1-eren og 2-eren.

- 3) En god reiseskildring — og en bok om romforskning.

Johan Johansen:

- 1) Først og fremst å høre evangeliet.
- 2) Det var så mye at det ville kreve lang betenkningstid å finne ut hva jeg skulle ta fatt på først.
- 3) Bibelen. Den er det mest innhold i, når det kommer til stykket.

Stemme fra land: — Biter fisken?

Mannen i båten: — Nei, han e' så snild atte.

Årets julelitteratur på Hunsfos Forlag

På Hunsfos Forlag er i år utkommet følgende bøker:

Jakob Danielsen: Livet på brygga.

Birger Fjeldstad: Fotballen og jeg.

Per Bjørnson: Fra et langt liv.

Direktør Lindseth: Kakeoppskrifter (spes. bløtkaker).

Hjelm Johansen: Fra ild til vann.

Otto Heiseldal: 1000 måter å åpne dører på.

Helland—Nordhagen: Kampen mot undervannet.

Kåre Olsen: Hvordan få fisk til å vokse.

Harry Voreland: Fra donkeymannens liv.

Direktør Borgen: Situasjonen på tankmarkedet.

Personalsjef Halvorsen: Min personlige mening.

Gustav Johansen: Med Vindbjart fra seier til seier.

Abel og Nordhagen: Møte med skogens konge.

Asbjørn Oksum: Det brenner.

Georg Fjermedal: Bak et luksusratt.

Oddvar Almedal: Effektive måter å våkne på.

Trygve Tønnessen: Min store Amerikareise.

Gunnar Strandberg: Fra forhandlingsbordet.

Johan Johnsen: Kjøp flyktningekort.

Sylvi Wettrhus: Mitt syn på tre yrker: Kontordame — drosjesjåfør — vevkjerring.

Thoralf Salvesen: Varsku her.

Kjell Landsverk: Hvordan en kafeteria bør innredes.

Gunnar Grundetjern: Små eventyr på havbunnen.

Kåre Johansen: Om å herske over kvinner.

Redaktøren av Hunsfosposten:

Heia Start. Nærstudier i kraft-patriotisme.

DØDSFALL

Pensjonist
Hagbart
Olsen døde 8. oktober vel 83 år gammel. Olsen var f. 11/6 1876. Han kom som ung mann fra Oslo til Vennesla og

begynte på Hunsfos 20/2 1899. Her var han til han sluttet 26/7-47, mesteparten av tiden som ruller. Ved siden av sitt daglige arbeid på Hunsfos var han i mange år kinobestyrer i Vennesla. Da han sluttet for ikke så svært mange år siden, var han landets eldste i stillingen. Han hadde en stor familie, ikke mindre enn 12 barn. Olsen var en kjent skikkelse i Vennesla. Han blir savnet av en stor skare etterkommere, og mange, mange andre.

*

Thomas Sundstøl som var i snekkerverkstedet, døde plutselig 19. oktober. Han var født i Vegusdal 11. mars 1903 og begynte på Hunsfos 16/9 1949. Sundstøl hadde først vært stein- og sementarbeider og verkstedarbeider, før han kom til snekkerverkstedet. Han var kjent som en flink arbeidsmann.

Sundstøl hadde vært sykkelig noen tid, men var på arbeid samme dag som dødsfallet brått inntraff.

Gjettekonkurransen

Temmelig mange har deltatt i gjettekonkurransen om årsproduksjonen. Det drøyde litt før tippeseddene begynte å strømme inn, men innspurten var god. Løsning vil først foreligge i neste nummer.

Julehilsener

Styret i Hunsfos Fabrikker

ønsker samtlige medarbeidere en riktig God Jul og et Godt Nytt år og takker for godt samarbeide i det år som nå går ut. Styret håper at samarbeidet også vil være like godt i året som kommer, og at bedriften vil fortsette å vokse til fordel for alle som er avhengig av Hunsfos.

JOHS. B. KNOBEL

*

Hunsfos Arbeiderforening

ønsker alle ved Hunsfos Fabrikker en gledelig jul og et riktig godt nytt år med ønsket om fortsatt godt samarbeid i det nye år.

Styret.

*

En hjertelig takk til alle på Hunsfos

Jeg vil hermed rette en hjertelig takk til alle på Hunsfos for det arbeid som er nedlagt i året som snart er slutt. Året har budt både på motgang og medgang, men som så ofte før har det vist seg at evnen og viljen til samarbeid kan løse de vanskeligste floker. Når jeg ser tilbake på mitt første år her ved bedriften synes jeg, alt tatt i betraktning, at vi ved felles innsats er kommet et stykke videre frem mot det vi må betrakte som vårt mål: en stadig utvikling av bedriften for å skape et trygt og godt arbeidssted. I denne forbindelse er jeg særlig glad for at det lykkes oss å få i stand en avtale om rundkjøring i PM 3 og 4. Jeg er overbevist om at en videre utvikling i denne retning på lang sikt vil bety overmåte meget for oss ansatte og bedriften.

Med disse ord ønsker jeg alle en riktig god jul, og et godt og fremgangsrikt nytt år.

ROLV LINDSETH

En riktig hyggelig jul og et godt nytt år

er Hunsfospostens ønske til alle sine lesere og medarbeidere.

*

Bedriftsidrettslaget

ønsker alle ved Hunsfos god jul og fremgangsrikt nytt år og håper medlemmene vil støtte godt opp om laget i året som kommer.

Styret.

*

Hilsen fra Praefcke

Vi ønsker gjennom Hunsfosposten å sende våre hjerteligste hilsener til funksjonærer og arbeidskamerater i hele fabrikkens i anledning av jul.

Vi husker alltid på den gode kontakt vi hadde med Hunsfos Fabrikker.

Berlin, den 7/12 1959.

KLAUS PRAEFCKE og
PETER PRAEFCKE

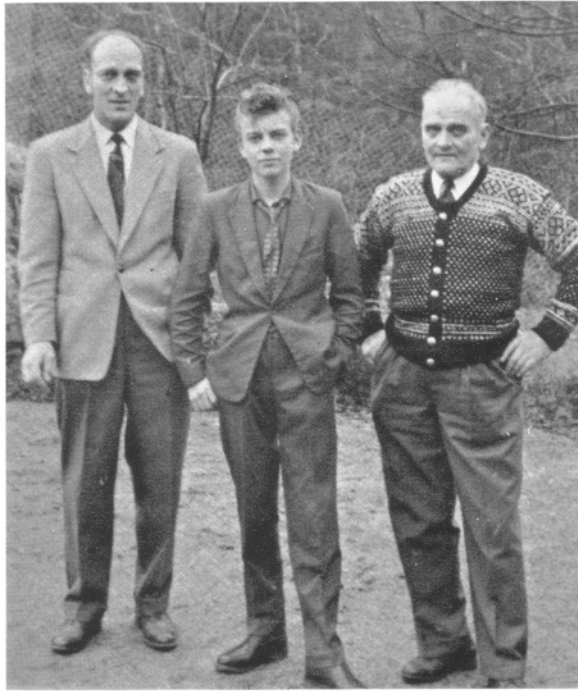
„HUNSFOSPOSTEN” FOR 10 ÅR SIDEN

VERKSTEDET BLE AVDELINGSMESTER 1949.

Finalen i avdelingsmesterskapet for 1949 ble spilt 5. oktober mellom Gården og Verkstedet, hvor sistnevnte seiret på poeng. Kampen endte uavgjort 1—1. Gården hadde de farligste sjanser så Verkstedet må være fornøyd med resultatet. — Verkstedet fikk først mål ved S. Ingebretsen, mens Gården utliknet ved B. Omdal. Det var flere farlige visitter foran Verkstedets mål, deriblandt et knallhardt skudd i stangen, men Syvert i mål har «bondeflaks». Dermed er avdelingsmesterskapet i fotball for 1949 avvirket og vi ønsker dere så vel møtt neste år.

Ref.

Det er nok ikke ofte det forekommer — selv på Hunsfos — at tre generasjoner er representert på samme arbeidsplass. Her kan vi imidlertid presentere tre bla' Voreland som alle er i fullt virke ved Hunsfos. Fra h. Nils som er født 15/7 1893 og begynte ved fabrikkens 8/3 1919. Han fikk Norges Vel's medalje i 1952. Til v. sønnen Rolf, født 25/5 1919. Han ble ansatt 12/6

1941. I midten Rolf's sønn Egil Normann, født 30/4 1944. Han begynte ved fabrikkens 15. juni i år. Noen bedre — eller like gode?

Georg Johnsen blir 60 år 10. mars. Han er Oslo-gutt av fødsel, men gjorde i nokså ung alder Vennesla-mann av seg og har vært ved Hunsfos i flere etapper, første gang fra 10. juni 1917. I mange år var han i cellulosen, senere i hollenderiet og fra 1953 i fyrhuset. Han fikk Norges Vel's medalje i 1952.

Johnsen er et utpreget friluftsmenneske med fiske som sin store lidenskap. — Når Johnsen har vært i et vann, er det ikke noe å fiske etter — heter det på Hunsfos. Det er flott avkobling og beroligende for nervene, sier han. Johnsen liker seg godt ved Oggevatn og er en trofast gjest på Hunsfosheimen.

*

To av kontordamene var i høst på ferietur til Italia. Hunsfospostens redaksjon var litt skuffet over at ingen av de to (Ingeborg Haraldstad og Elsa Nilsen) lot høre fra seg.

Skihopping —

Forts. fra side 13.

pen premiesamling av det, et helt skap fullt. Så fru Voreland har sagtens noe å pusse på. Sin første sesong som senior hadde Rolf i 1934. Han sto i Vennesla Idrettslag til sammenslutningen og drev foruten skihoppingen litt med sykling i sommermånedene. Den beste plassering han har oppnådd er 2.-plass i et svært landsrenn i Tinnheia i 1938, da hele Kongsbergeliten var med. Noe kretsmesterskap er det merkelig nok ikke blitt på ham, men han kan skilte med 3 annenplasser og har følgelig fått stemplet den evige toer. Sitt lengste hopp presterte han på Vegårshei etter krigen da han landet på 55—56 m. — Det sørgelige er bare at de beste årene gikk vekk på grunn av krigen, sier han selv.

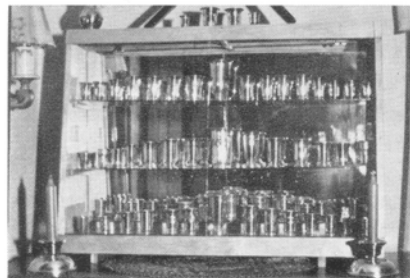
Voreland trives best i stupbakker. Av de bakkene han har klart seg best i nevner han spesielt Tinnheia. Før krigen satte han bakkerekord i Myråsen i Torridal. I dag er han kjent som en jevn og stø hopper som sjelden ryker over ende.

— Nei, det synes å være ganske

umulig for meg å gi opp hoppingen. Så moro er det. Jeg har aldri trent og aldri vært redd, bortsett fra en gang i Nygårdsbakken i Arendal, da det var blank stålis i overrennet og mange stygge fall. Syvert Ravnevand som nå er i Australia, var en av dem som fikk føle det.

Når han ikke deltar selv, tar Rolf gjerne en tur for å se på hopprenn. I vinter var han således helt til Drafnkollen og Skui for å kikke på «storfuglene» i den norske hoppuken, en reise han ikke angrer på. — Hoppsporten i Vest-Agder i dag?

— Vi har enkelte hoppere som er så gode at vi aldri har hatt tilsvarende her nede. Men bredden er så svak som den kan bli. Før var det alminnelig å stå på toppen av

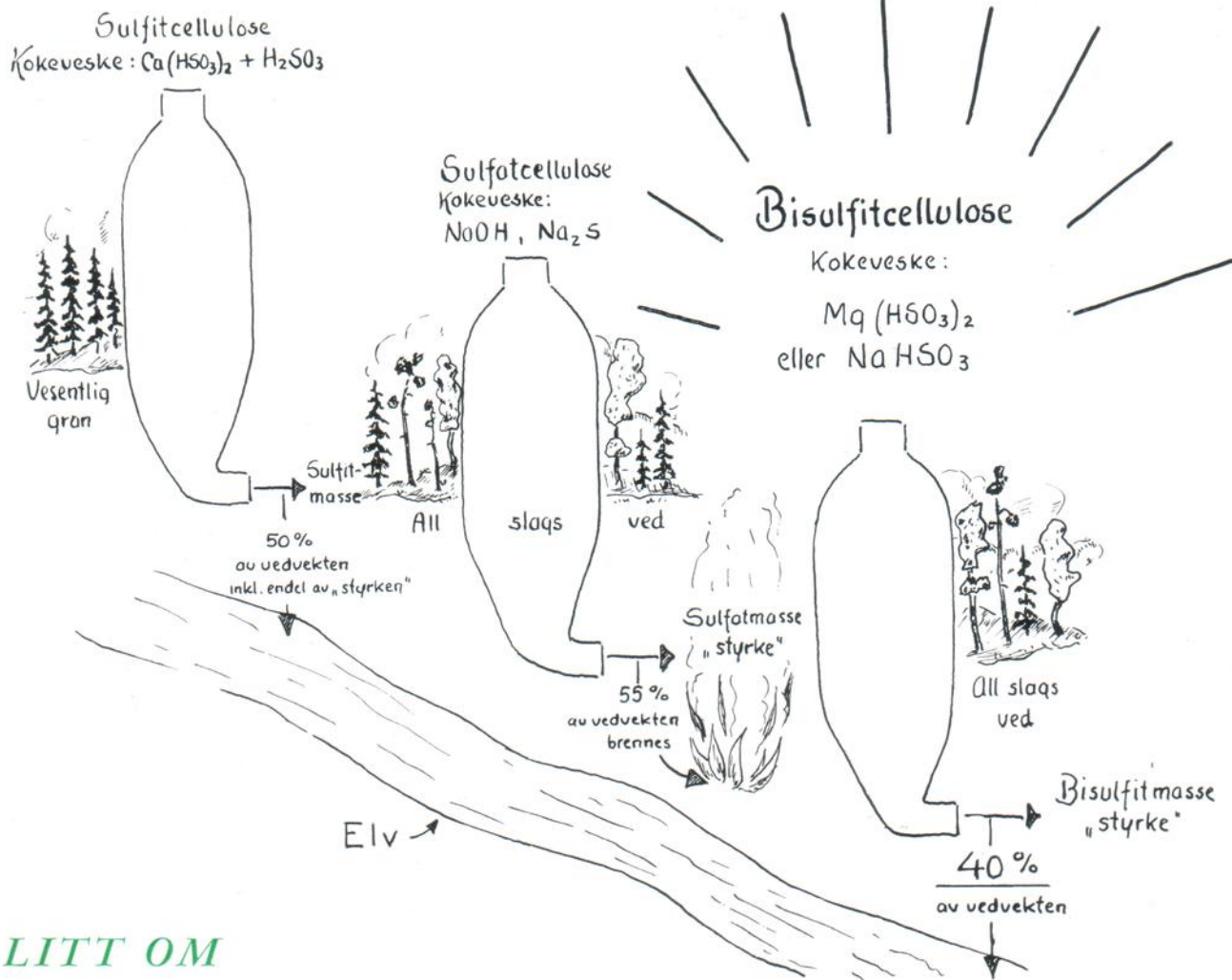
Litt av en premiesamling.

Tinnheia med startnummer 130 eller 140 på brystet. I dag er det bare 30—35 mann med i et senior-KM. Den sviktende interessen blant ungdommen kan ikke skrive seg fra annet enn pengerikligheten. All ting synes å være trist og ingen ting gøy lenger. Men jeg kan ikke tenke meg noe så moro som å komme rundt og treffe gamle kjente i skibakkene. Idretten har gitt meg så mye at jeg ikke ville ha unnvært den for alt i verden. Og når dessuten kona er så interessert som tilfelle er, skulle det bare mangle at jeg ga meg. Hun synes også at det er morsomt å komme ut blant skiløpere.

— Er hun ikke redd?

— Nei, jeg klarer meg jo. Jeg er vel blitt så stiv at jeg ikke kan falle lenger. Jeg kan faktisk ikke huske sist jeg var nedpå.

Foruten at han driver som aktiv er Rolf Voreland også med i administrasjonen i Vindbjart, der han steller med skigruppen. På Hunsfos har han vært i 18 år. Han begynte nemlig i 1941.

LITT OM

PRØVEKOKING med BI-SULFIT på HUNSFOS

Er det god økonomi å separere melken og la fløten gå i elven? Noe liknende har sulfittfabrikkene verden over gjort i de ca. 80 år de har fremstillet sulfittcellulose kommersielt.

Den meget sure kokevæske som benyttes, forårsaker svekkelse av cellulose og hemicellulose samtidig som unødig meget av disse stoffer går i oppløsning under kokingen sammen med ligninet og er tapt som verdifulle papirmassebestanddel.

Vedforbruket pr. tonn masse er forholdsvis stort. På den annen side brukes alt overveiende den billige kalksten som råstoff til syrefremstillingen. I syretårnene løser svovelsyrling kalkstenen, og det dannes kalsiumbisulfitt. Denne er ikke løselig i vann uten sterkt overskudd av svovelsyrling, hvorfor kokesyren nødvendigvis må være meget sur. Vi sier at vi med denne syre koker med kalsium som base, og med en

surhetsgrad ca. $\text{pH} = 1,7$.

Ingeniørene har vært bundet til denne kokemetode, dels på grunn av at de såkalte løselige baser som muliggjør koking med lite sur væske: natrium, magnesium eller ammoniakk, er meget dyre og vanskelige å gjenvinne, dels på grunn av at man tidligere ikke hadde kokermuring som var bestandig overfor syrer med disse baser.

Også andre forhold har bremset en utvikling henimot en sterkere masse med høyere utbytte. Tømmerprisen kontra kjemikalieprisen er avgjørende. Dessuten har man inntil nylig ikke hatt tilstrekkelig kjennskap til de optimale styrkeegenskaper som kan oppnåes ved surhetsområdet omkring $\text{pH} = 4$, d. v. s. meget mindre surt enn det vanlige. Ved denne surhet kan løselige baser brukes, også magnesium som riktignok ikke er en så god base som natrium, men meget billigere. Kokevæsken er en ren bi-

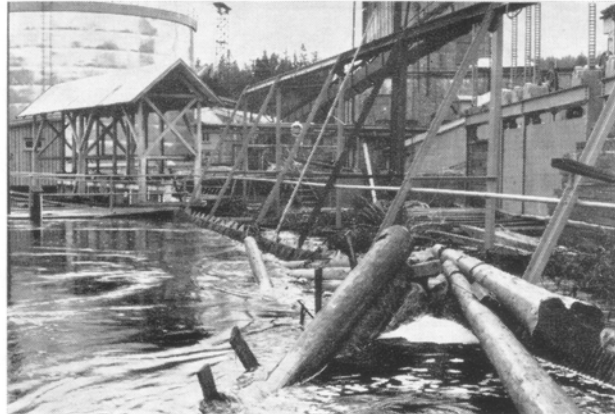
sulfittløsning, d. v. s. en syre som ikke har overskudd av svovelsyrling og lukter derfor ikke. Den masse man får, kalles bisulfitmasse, mens ordinær sulfittcellulose benevnes sur bisulfitmasse.

Bisulfitmasse har vært fremstillet i fabrikkmålestokk ved to amerikanske fabrikker i 1958, men disse er for tiden avventende med hensyn til videre produksjon da lønnsomheten i Amerika betinger at kjemikalienene blir gjenvunnet. Dette krever store, kostbare anlegg.

På denne siden av kloden fremstilles, så vidt vites, ikke bisulfitmasse. Vi har kjennskap til at en norsk bedrift og to svenske bedrifter har gjort noen få prøvekok. Det er imidlertid Hunsfos Fabrikker som har gjort mest, både med hensyn til antall kok og prøvekjøring av flest papirkvaliteter. Forskningsinstituttene i Sverige og Norge arbeider intenst for å klarlegge kokeprosessen.

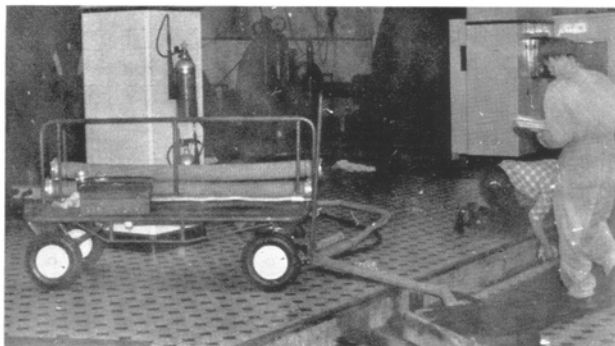
Forts. side 24.

Fra storflommen

Disse bildene er tatt på Hunsfos under storflommen 16. november i høst. Det vil si, da fotografen var på pletten, hadde vannet alt begynt å synke. Det var ved 11-tiden om formiddagen. Bildet som viser hjørnet av sliperiet, er tatt fra kjelleren på 3-eren og 4-eren og viser fossen i all sin velde. Det andre motivet er fra dammen bortenfor sliperiet. Her rant vannet over kanten en tid. — Det nederste bildet er fra kraftstasjonen, der man en tid fryktet det verste og hadde sin fulle hyre. —

Slangene var i bruk for å pumpe vann fra graven under turbinene.

LØST OG FAST FRA HUNSFOS

Redaktøren av «Hunsfosposten» fikk nesten sjokk da han forleden oppdaget at brevkassen var sprengfull av brever, for første gang på de nesten tre årene han har stelt med posten. Årsaken var alle tippe-sedlene til gjettekonkurransen om produksjonen. Forhåpentlig vil vi i tiden fremover oppleve noe oftere enn tilfellet har vært, at brevkassen inneholder bidrag til bedriftsavisen. Ikke noe vil glede oss mer.

*

Sylvi Wettrhus forsvarte nær sagt også Hunsfos' ære med heder, da hun gjorde seg bemerket i tekstilkonkurransen i forbindelse med det store stevnet på Kjevik i høst. Hun kan tydeligvis mer enn å skrive på maskin og kjøre bil. Vi gratulerer!

*

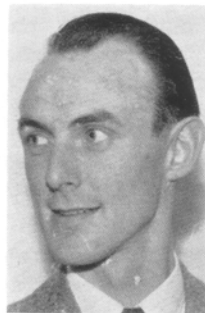
Det var ikke bare Frans Gunnufsen som var heldig og vant i radiolotteriet. En annen ekstragevinst gikk også til en Hunsfosfamilie. — Fru Arnhild Nordhagen vant nemlig en kilo konfekt. Vi er sikker på at Helge fikk smake.

Den sympatiske brit'en som her er avbildet, heter Brian Burghan, er 25 år og ansatt hos Hunsfos Fabrikkers London-agent Frank Crossley & Son Ltd. Han besøkte for en tid siden Norge og avla da Hunsfos en ukes besøk etter å ha sett både på Saugbrugsforeningen, A/S Katfos Fabrikker og Ranheim fabrikker.

Hilsen til våre kamerater i fagforeningen.

Ved avslutningen av landsmøtet 1959 fikk vi av formannen i forbundet, Pehrson, med oss en hilsen til alle fagforeningskamerater. Han takket for samarbeidet i de årene som var gått og håpet at dette måtte fortsette i årene som kommer. Videre uttrykte han ønsket om et fruktbringende arbeide for avdelingene.

Ny mann på kontoret er Oddleif Frigstad som er ansatt i ekspedisjonen.

Frigstad som er født i 1928, har tidligere vært ved lønningsavdelingen på Fiskaa Verk.

Den kvinnelige representanten i forbundsstyret, Aase Johansen, ba oss ta med en hilsen til alle kvinnene i fagforeningen og henstilte til disse å være mer aktive i fagforeningsarbeidet.

G. S.

Trygve Larsen

ble på landsmøtet valgt inn i forbundsstyret. — Reidun Madsen ble varamann for den kvinnelige representanten i forbundsstyret. Vi vil ønske dem lykke til med arbeidet.

*

I. Reinhardtson som var forbundsstyremedlem fra 1931 og frem til dette landsmøte, ville ikke stilles på valg denne gang. Jeg vil med dette få rette en hjertelig takk til Reinhardtson for det arbeide som han har utført i forbundsstyret.

G. S.

PRODUKSJONSUTVALGET

De fleste rapporter fra diskusjonsgruppene i forbindelse med 45-timers uken er nå kommet inn. Det er til dels svært utførlige rapporter og stort materiale å bearbeide, så man er blitt enige om å innkalle gruppene enkeltvis og gå gjennom vedkommende grupperapport.

Der har vært redegjort for den ombyggingen som skal foretas av maskin 4 neste år. Det blir en vidløftig og kostbar affære med nytt innløp, nytt virearrangement som gjør det lettere å skifte vire, ny drift av tørkesylinder, ny opprulling. Nytt maskineri er bestilt. Det er lovet ferdig til juli neste år, og ombyggingen vil da kunne ta til i august.

Helkontinuerlig drift av papir-maskinen har vært behandlet i utvalgets møter, og det er blitt sterkt understreket hvor viktig det er for oss å følge med på dette område. De fleste andre større papirfabrikker her i landet er gått over til helkontinuerlig drift. Også fra et salgsmessig synspunkt er det en gunstig tid å øke produksjonen på. Nå er det meningen at de avdelinger som av praktiske grunner fortsatt kan kjøre diskontinuerlig, skal gjøre det.

Spørsmålet om opplæring har igjen vært berørt, og et av medlemmene har fått overlatt studie-brev til gjennomsyn. Disse er utgitt i tilknytning til de 2 lærebøker i papir-cellulose- og tremasse-fabrikasjon som er kommet tidligere. Dette spørsmål har også vært drøftet med styret for læringskolen for om mulig å kunne få i stand et samarbeide der.

En titt inn i

Forts. fra side 7.

lige legendariske versjoner om disse klippers tilblivelse, men det ville føre altfor langt å komme nærmere inn på dette. Jeg kan ikke få meg til å si at jeg synes det var så vakkert akkurat, men forbausende var det å konstatere at naturens luner kan frembringe slike underlige formasjoner som f. eks. «De tre Gratier», «Katedralen», «Dampskippet» og «Balanseklippen». Den siste veier 400 tonn og balanserer på et

lite punkt, slik at man undres over at den ikke blåser overende. Det lyder som skryt, men beskrivelsen vet å fortelle at disse severdigheter hvert år besøkes av ca. 1 million turister fra hele verden.

Jeg rakk ikke å få med meg alle de attraksjoner Colorado Springs og nærmeste omegn har å by på. — F. eks. «The Seven Falls» (De 7 fosser) som skulle være noe av et syn, spesielt når de i mørket lå badet i bengalsk belysning.

ELLER ROYAL GORGE

— et trangt bjergpass. Over toppen av dette fører verdens høyeste hengebru — 150 m over Kansas River som løper i dalbunnen. Sammenlign med Varoddbrua som er bare 35 m over havflaten. Opp til Gorg Park fører verdens bratteste kabelbane med 45 graders stigning hele veien. Reklame eller virkelighet? Inte vet jag. Men å dømme etter alt det øvrige jeg så med egne øyne, er jeg tilbøyelig til å tro at det medfører riktighet.

JEG TILSTAR ÆRLIG

at Colorado fortryllet meg. Enkelte

landskaper hadde en betagende skjønnhet. Jeg skulle ha fortalt om en fisketur til Rainbow Falls. Om de mange bilparker av flotte, brukte biler fra 150 dollar til 2400 dollar. Om magasiner og det overdådige King Super Market — et osean av delikatesser. Om Rotary-møte i Hotel Acasia med norsk direktør fra Stavanger og to rotarianere av norsk avstamning. Om de hyggelige mennesker jeg møtte o. s. v. o. s. v. Men plassen er begrenset, og følgende må jeg prøve å begrense meg.

Derfor slutter jeg av her denne gang og drar videre til det kjente vintersportstedet Aspen neste gang.

Appell fra brannsjefen til alle, både store og små

Når du går gjennom fabrikken vil du se at det på forskjellige steder henger brannslukningsapparater. — Forsøk da å legge godt merke til stedene slik at du vet hvor du kan finne et slukningsapparat hvis det skulle bli aktuelt.

Ta deg litt tid en gang og se nøyer på disse apparatene. — Les bruksanvisningen. Spør din kamerat om han vet hvorledes et slikt apparat skal brukes.

Du vil se at det finnes to forskjellige typer slukningsapparater.

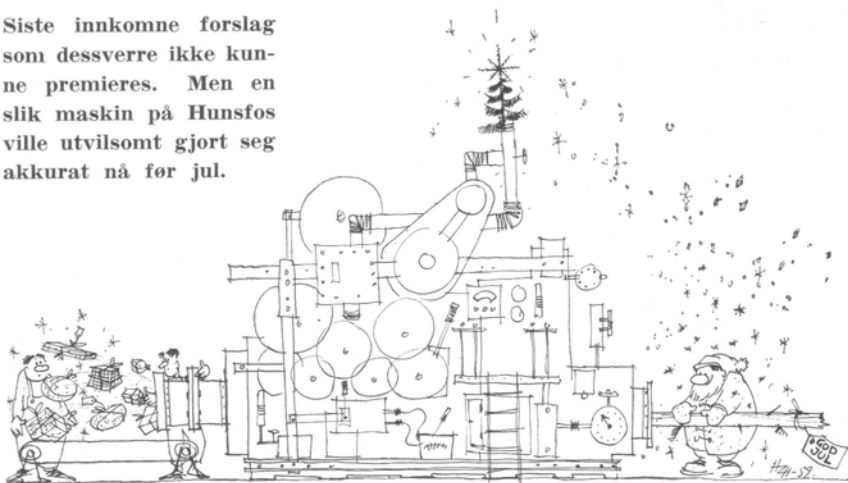
Den ene typen har påklebet en hvit lapp, hvorpå det står skrevet: Kun mot brann i oljer, flytende væsker og elektriske anlegg. Dette apparat slukker ikke brann i treverk, papir, blandet avfall o. l.

Den andre typen har påklebet en gul lapp, hvorpå det står skrevet: Kun mot brann i treverk, papir, blandet avfall, bygninger og lokaler. Dette må ikke brukes mot brann i oljer og elektriske anlegg.

Forts. neste side.

Siste innkomne forslag som dessverre ikke kunne premieres. Men en slik maskin på Hunsfos ville utvilsomt gjort seg akkurat nå før jul.

Bokormen (løsning).

Seks cm. Sett tre bøker ved siden av hverandre på bordet, finn side 1 i bind I og siste side i bind III og regn etter.

Løsning på et glass øl.

Olsen bidro selv til ølkjøpet med kr. 1.20. De manglende 60 øre skrev

Løsning på kryssord.

Hold hodet kaldt. Ta ikke feil apparat.

Lørdag den 21. november fikk vi et ganske stygt branntiløp i en av de elektriske motorene bak P.M. 1. Denne gangen visste guttene hvor de skulle finne slokningsapparatene, men de var ikke sikker på hvilket apparat de skulle bruke. Dere kan stole fullt ut på det som står skrevet på apparatet. Heldigvis ble ikke diskusjonen langvarig og tørker Einar Ellefsen tok «sjansen», en meget fornuftig beslutning. Han sprang frem til den brennende motoren, sendte et par «skudd» med hvitt pulver fra apparatet og mot det brennende objekt. Spør Einar Ellefsen om hva som skjedde. Selv ble han stående i stum undring over at en brann kunne forsvinne så momentant.

seg fra en bekjent nr. 2, som betalte 80 øre for en panteseddel som ikke var verd mer enn 20 øre.

Løsning på vektløfteren.

Forutsetter vi at mannen står på gulvet og løfter vekten ved å trekke tauet ned, kan han ikke løfte mer enn sin egen vekt. Blir vekten større en mannens tyngde, kan mannen bli løftet. En annen sak er det naturligvis hvis han bindes fast til gulvet ved hjelp av remmer e. l.

Løsning på kameler.

Legg merke til at $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{9} = \frac{17}{18}$.

Løsning på 3 like.

Tar du bare 6 kuler, kan du faktisk risikere å få to av hver farve. Uansett hvilken farve den 7. kula har, vil den komplettere ett av parene, slik at det blir 3 like.

Rasjonalisering er vel og bra, men nå mener jeg man har gått vel langt her.

Kjedebrev i ny versjon

Denne brevkjede er satt i gang av en mann som Dem, i håp om å kunne bringe hjelp og glede til slitne forretningsmenn.

De fleste kjedebrev dreier seg om penger, men denne gang slipper De å betale noe. De skal bare sende en kopi av dette brevet til fem av Deres forretningsvenner som også er trette og slitne. Deretter skal De bunte sammen Deres kone og sende henne til den mannen som har navnet sitt stående øverst på listen, samtidig som De tilføyer Deres eget navn nederst.

Når Deres navn er kommet til topps, vil De motta 16,475 kvinner — og noen av dem vil uten tvil være riktig lekke.

Ha tro på saken — bryt ikke kjeden! — En mann som brøt kjeden, fikk det gamle kvinnfolket sitt tilbake igjen.

Med vennlig hilsen
En sliten forretningsmann.

P.S.

En av mine venner har hittil mottatt 183 kvinner. Han ble begravet i går, og alle som så ham, sa at han smilte for første gang på mange år.

Litt om prøvekoking —

Forts. fra side 20.

sen. Vi har hatt samarbeide med Papirindustriens Forskningsinstitutt, og med professor H. W. Giertz ved Norges Tekniske Høgskole som vi vil betegne som en stor bisulfittentusiast og god impulsgeber.

Vi hadde første prøvekoking i februar i år. Senere har vi i tre perioder kookt bisulfittmasse som i bleket og ubleket tilstand har vært prøvd ved alle papirmaskiner. Prøvene har gitt oss tro på saken, og det er besluttet at vi i januar og februar 1960 vil kjøre i 2 måneder med magnesiumbisulfitt. Denne prøvedrift er nødvendig for at vi skal få sikre holdepunkter når det gjelder økonomi og muligheter kvalitetsmessig. Videre nødvendig for at papirmaskinene skal kunne kjøre seg inn på en helt ny masstype som krever sin spesielle behandling.

Hvorfor stiller Hunsfos så stor forhåpning og satser så meget på den ny masstype? Saken har to viktige sider. For det første møter vi i stigende grad konkurranse i bleket kraft. Overgang til bleket kraft er i og for seg ingen riktig utvikling. Utbyttet av veden i en sulfatfabrikk er dårlig og blekeomkostningene er meget store. Prosessen byr i liten grad på mulighet til å variere kvaliteten, i motsetning til gode muligheter for sulfittmasse. Men det fremstilles en masse med enkelte egenskaper som er vanlig sulfittmasse helt overlegen, og alle treslag kan benyttes. Denne konkurransen ønsker vi å møte så godt vi kan. For det annet er det ingen tvil om at med den produktionsutvikling som vi har på Hunsfos, vil det etter hvert bli vanskeligere å få tømmerdekning.

Bisulfittmetoden gir muligheter for langt bedre utbytte av veden enn sulfatmetoden, og vi håper at vi vil kunne komme så langt med denne nye metode at vi også her kan benytte alle treslag.

Med dette skulle det være klart for alle at en utvikling av sulfittmetoden, som nevnt ovenfor, kan komme til å spille en viktig rolle, ikke bare for vår bedrift, men også for skogdistriktene omkring oss, som vi er avhengig av.

Vi har nå forsøkt å klarlegge bakgrunnen for de forsøk som pågår, og vi er sikker på at svært mange av leserne ønsker å vite litt mere detaljert om de resultater som

er oppnådd. Her kan vi bare gi en liten skisse av dette.

Bisulfittmassens egenskaper.

Våre analyser viser i runde tall at slitlengden for bisulfittmasse ligger 30 % høyere, sprengstyrken 40 % høyere og rivfaktoren 20 % høyere enn for vår ordinære masse. Dette gjelder ublekte masser med utbytte av veden omkring 58 %, d. v. s. et vedforbruk som ligger ca. 15 % lavere enn hva vi ny bruker.

Bleking nedsetter vanligvis en masses styrke og forringelsen er avhengig av blekemethoden. Bleketapet er også avhengig av blekemetode og ligger høyt for stive

Grossist i spekepølser

Det ryktes at Frans Gunnufsen, maskinfører ved PM5, skal slutte ved Hunsfos og begynne som grossist i spekepølsevarerbransjen. — Etter at han vant spekevarer for 500 kr. i radiolotteriet har han tatt så mange bestillinger at det ikke står på kunder i hvertfall.

— Det vil bli den rene forretning, tror han selv.

— Pleier du vanligvis å ha slik flaks?

— Jeg kan ikke nettopp si det. Og denne gangen visste jeg ingen ting, for de kom og gratulerte meg på jobben. Jeg ville nesten ikke tro det til å begynne med, tenk spekevarer for 500 kr. Men det var en fin gevinst. Nå kan jeg leve godt i et år, for jeg behøver ikke å ta ut alt på en gang. Men det pussige

er at jeg ikke hadde penger på (lite nedkokte) masser. Litteraturen sier oss lite om bleket bisulfittmasse, og det var med stor spenning vi foretok blekeforsøk. Det viste seg at styrken ble lite påvirket under blekingen, og bleketapet var ikke så stort som fryktet. Dette skyldes de milde blekebetingelser vi benyttet.

De resultater vi hittil har oppnådd må sies å være revolusjonerende, men da vi bare har bleket forholdsvis små mengder, vil vi vokte oss for å komme nærmere inn på disse forhold som er avgjørende i konkurransen med bleket kraftmasse. Vi må her skynde oss å si at vi ikke kan fremstille bisulfittmasse av sulfatmassekarakter. Men vi har håp om å kunne lage en masse som med tilsatzmidler eller med blanding med sulfat, vil gi spesielle gode papirdannende egenskaper.

En bisulfittmasse krever, i motsetning til kraftmasse, lite malarbeide for å oppnå høy slitlengde. Sulfatmasse har imidlertid meget høyere rivstyrke i umalt tilstand. Ser vi på rivstyrken ved samme slitlengde for de to masstyper, finner vi imidlertid at de er omtrent like store.

Bisulfittmassen trenger også i forhold til vår ordinære masse lite malarbeide. Dette medfører at den avvanner og tørker lettere. Ved flere anledninger har papirmaskinene kunnet kjøre opp hastigheten ved overgang til bisulfittmasse. Med lite maling følger liten krymping under tørkingen. Dette kan medføre dårligere tøyning, men på den annen side god dimensjonsstabilitet. Disse forhold vet vi ennå lite om.

Ser vi så litt på mulighetene den nye metode har for å kunne anvende variert virke, finner vi mange interessante forhold. Vi har påvist

Forts. side 26.

meg til å kjøpe Flyktningekort. Jeg skrev likevel ut et par kort og fikk en til å sende dem inn, sånn bare for moro. Og så skjedde det som skulle skje, ganske av seg selv, sier Frans og forlater oss hastig, tydeligvis med kurs hjem mot spekepølsene. Vi syntes så tydelig han nynnnet på la Mer. For det skal være ønskemelodien i det Gunnufsen'ske hjem for tiden. Vi lurte bare på om de ikke snart har spist seg lei på spekevarer. I så fall er det sikkert nok av dem som vil smake.

Hørt på Hunsfos

På Hunsfos fikk man forleden et eklatant bevis på hvordan et rykte kan gjøre en fjær til fem høns. Bedriften hadde for en tid siden besøk av den svenske professor Giertz, som er ved Norges Tekniske Høgskole i Trondheim. Han gikk gjennom fabrikken og passerte en mann som sto og spylte.

..Noe senere spurte vedkommende en arbeidskamerat om han forsto svensk. . .

..Det ville han nå ikke akkurat påstå, svarte denne. Førstnevnte fortalte da om episoden med professoren som hadde sagt et mindre pent ord, da han passerte vannspruten.

..Ja, så mye svensk kan jeg, at jeg skjønner hva det betyr, sa den andre. Denne samtalen ble overhørt av en tredjemann.

Historien ble etter arbeidstid berettet videre, og i neste omgang ble det til at mannen med vannslangen hadde sprøytet rett på professoren. Og i neste omgang het det at vedkommende hadde sprøytet på professoren med vilje slik at han måtte reise til byen og skifte tøy på hotellet der han bodde.

Slik hørte man historien gjenfortalt på arbeid neste dag. Det faktiske forhold var imidlertid at professoren ikke hadde fått et vanddrypp på seg.

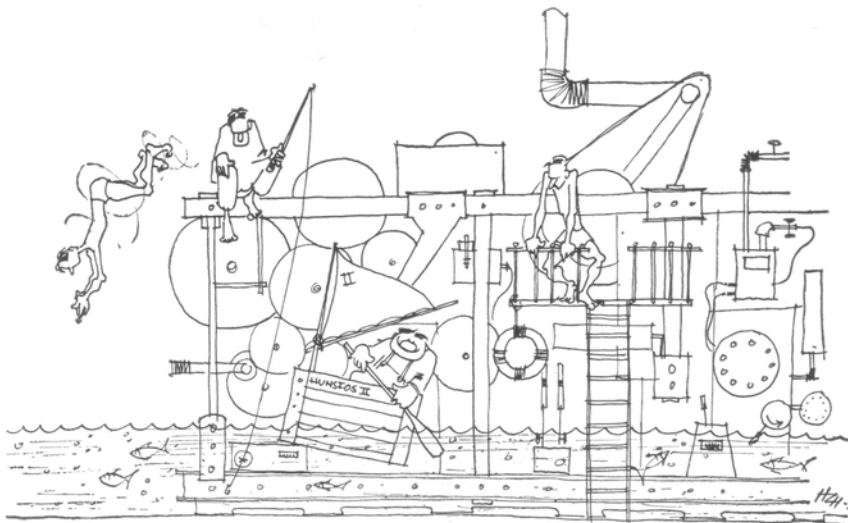
Men så lite skal det altså til for en fjær blir til fem høns.

Kronen som ble vekk

Det var en gang 3 gutter som bodde noen dager hos en bonde. Da de skulle reise, spurte de bonden hvor mye de skulle betale for kost og losji. Bonden skulle ha 30 kr., altså 10 kr. av hver, og det fikk han, hvoretter guttene dro av gårde.

Men etterpå kom bonden til å tenke på at 30 kr. kanskje var litt meget, og derfor sendte han gårdsgutten etter dem med 5 kr. Men gårdsgutten var ikke av det ærlige slaget og mente at det ikke ville merkes om han stakk to av kronene i sin egen lomme. Derfor ga han bare tre tilbake, altså en krone på hver gutt.

Hver gutt har nå betalt 9 kr., i alt 27 kr., og gårdsgutten har be-

Tegnerens flom-reportasje.

Hunsfos Bedriftskor slutter seg sammen med Vennesla Mannskor

Hunsfos Bedriftskor og Vennesla Mannskor er gått sammen om å danne et større blandet kor i Vennesla. Formålet er å fremme interessen for korsang. En håper å få stor tilslutning av habile sangkrefte — kvinner og menn — fra hele bygda, forteller formannen i arbeidsutvalget, Magnus Andersen. — Arbeidsutvalget har allerede sikret seg et utmerket øvingslokale og magnetofonapparat til hjelp under stemmeøving. Kormedlemmene vil få faglig sanginstruksjon, og med passende mellomrom vil det bli arrangert kosekvelder og opptredener — også sammen med andre sangkor og musikkforeninger. — Begge korene hadde for få stemmer. Etter sammenslutningen er det bedre, men ennå ønsker man flere stemmer, og spesielt damestemmer.

Det er Bedriftskorets tidligere dirigent, Ottar Ramfjord fra Kristiansand som dirigerer det nye felleskoret. Ramfjord er en meget dyktig dirigent, det går tydelig frem av de resultater han har oppnådd med Kristiansands Mannskor.

Vennesla skulle ha gode betingelser for å få et godt blandetkor i tillegg til de kristelige korene, sier Andersen, — og det nye felleskoret ønsker både de unge og eldre kvinner og menn velkommen til sine øvelser.

En regner nå med at det er ca.

holdt 2, tilsammen 29. Kan du forklare hvor det er blitt av den 30. kronen?

Løsning side 27.

35 med i de to korene tilsammen, men en bør helst opp i 45—50 i et slikt felleskor.

Ingen behøver å holde seg borte av frykt for stemmeprøve. Den er helt frivillig, og de som vil prøve stemme kan gjøre det alene for dirigenten.

Det nye koret er ennå ikke offisielt konstituert og har ikke fått noe navn. Det er foreløpig dannet et arbeidsutvalg.

Fellesskoret skal fortsette samarbeidet som Bedriftskoret hadde med Kristiansands Mannskor og Jernbanens Salongorkester, og likedan skal en fortsette med kosekveldene en gang i måneden.

Andersen håper at de som har sluttet i bedriftskoret fordi de har skiftet arbeidsplass nå vil bli med i det nye felleskoret.

En håper å få økonomisk støtte fra kommunen og de stedlige bedrifter, så koret kan bli i stand til å representere bygda også utad.

Den helkontinuerlige kjøringen ved PM 3 og 4 er allerede i full gang. I den anledning er det tatt inn endel nye folk.

✧

Løsning på gjett en gang til.

1. Utjevning, vederlag.
2. 32 og 212 grader.
3. En vingehest i gresk mytologi.
4. Gressgrønn.
5. D.
6. En hvirvelstorm.
7. En lire.
8. I Himalaya.
9. Tønner og kar.
10. Franz von Suppé.
11. 9 måner.
12. «Jeg stopper og bakker».

Vi har latt oss fortelle at det ikke nettopp var slik to av kontorfolkene på Hunsfos møtte elgen under jakten i høst.

Vi vet ennå ikke hva det nye vil komme til å bety økonomisk, men vi vil ikke la noe være uprøvet når det gjelder å sikre vår bedrifts fremtid.

Oppgavene blir mange og interessante i det nye året som vi snart går inn i.

*

Etter at denne artikkel ble skrevet, ser vi av en notis i Norsk Skogindustri at Hylte Bruk i Syd-Sverige planlegger en ny sulfit-fabrikk basert på magnesumbisulfit, og med en årskapasitet på 140,000 tonn. Hylte Bruk vil også bygge ut fabrikkene Hyltebruk og Oskarstrøm til en samlet årskapasitet på 140,000 tonn som også skal baseres på denne nye metoden. I slutten av 1960-årene vil man være nådd opp i 280,000 tonn magnesumbisulfitmasse pr. år. Samtidig har Skogägareföreningen planer om å bygge en sulfatfabrikk i Syd-Sverige, også på 140,000 tonn pr. år.

Disse tall forteller oss litt om hva vi «her på berget» kan vente av konkurranse i de nærmeste år.

T. Kittelsen.

Litt om prøvekoking —

Forts. fra side 24.

at bark lar seg koke. Barken «for-svinner» og forårsaker ikke flekker i papiret. Fra annet hold har vi hørt at barkskadet ved (ytterste skikt av stokken som er tanninskadet) lar seg koke med løselig base. Derfor blir silutskuddet (kvistmasseprosenten) lavere enn om vanlig kokemetode var benyttet. Videre får man ikke det som kalles flisskade: d. v. s. nedsatt styrke på grunn av stukning av flisen under huggingen.

Fra våre forsøk skal nevnes at vi har benyttet 40 % osp i blanding med gran og fått like god styrke som for ordinær masse, og vi har kokt furumasse av meget god kvalitet i bleket tilstand (silutskuddet var dog stort).

Vi skal så bare nevne at vi, som en overraskelse, har kunnet konstatere at harpiksinholdet i ubleket masse er meget lavere for bisulfitkok. Hvilken innflytelse dette vil ha for bekingen på maskinene vet vi ennå ikke.

Dette var litt av de positive sidene ved bisulfitmasse. Som kjent kan vi ikke få både i pose og sekk. Det er ikke sikkert at det lar seg gjøre å bruke høyutbyttmasse til alle våre papirkvaliteter. Det vi fryktet mest ved begynnelsen av våre forsøk, var at den nye massekvalitet ville bli for stiv (hard) og gi for gjennomsliktig papir. I så måte er vi blitt behagelig overrasket, behandles massen riktig blir gjennomslikten ikke dårligere, og papi-

ret virker ikke stivere enn ordinære kvaliteter. Disse og mange andre forhold må nærmere undersøkes før vi kan ta standpunkt til i hvilken utstrekning det er fordelaktig å benytte bisulfitmasse.

Andre sulfitmetoder.

Det skal her kort nevnes at sulfitmetodene også kan utvikles i andre retninger enn det som vi har nevnt i denne artikkel. Flere av disse metodene er basert på sure kok og har således ikke de fordeler vi har nevnt for papirmasse i forbindelse med bisulfitkoking.

Billerud Brug, Sverige, lager en bleket halvkvjemisk masse av bjerk med fremragende egenskaper som konkurrerer fullt ut med vanlig sulfitmasse. Anlegget er meget kostbart, og omkostningene til kjemikalier er store.

Bisulfitmetoden synes å ligge vel til rette for våre forhold, og vi kan på nåværende tidspunkt si at ved overgang til den nye metoden, kan vi stort sett bruke samme utrustning i cellulosefabrikken og i papirfabrikken som vi har i dag. En del forandringer er selvsagt ikke til å unngå, men investeringene er små i forhold til hva andre større bedrifter har måttet gjøre for å utvikle sulfitmetoden.

Til slutt vil vi rette en takk til alle som har vært delaktige i de forsøk som hittil er utført. Det har vært hyggelig å kunne konstatere at interessen for denne sak, fra alle hold, har vært stor.

Hvorfor arbeide ?

<i>Hvorfor arbeide</i>	
<i>når et år har</i>	365 dager
<i>8 timers søvn i</i>	
<i>døgnet gir</i>	122 dager
<i>Tilbake</i>	243 dager
<i>8 timers frihet og</i>	
<i>hvile gir</i>	122 dager
<i>Tilbake</i>	121 dager
<i>52 årlige søndager</i>	
<i>fratrasket</i>	52 dager
<i>Tilbake</i>	69 dager
<i>52 årlige halve lørdager</i>	
<i>fratrasket</i>	26 dager
<i>Tilbake</i>	43 dager
<i>Daglig gjennomsn.</i>	
<i>av 1 time og 50</i>	
<i>min. til frokost,</i>	
<i>sykdom o.s.v.</i>	28 dager
<i>Tilbake</i>	15 dager
<i>To ukers ferie</i>	14 dager

Og så er det kun 1 dag 1. mai, hvor ingen arbeider.

Men så er det synd på dem som har tre ukers ferie. De mangler seks dager.

Hjelp til å gjøre arbeidsplassen trygg

1. Fjern aldri et vernemiddel uten at du er bemyndiget til det.
2. Må du av en eller annen grunn forlate maskinen et øyeblikk — slå av strømmen og vent til maskinen stopper.
3. Ved bruk av mekanisk verktøy der flyvende partikler lett kan forårsake skade bør du sette skjermer slik at du ikke skader noen.
4. Kjører du traller — vis forsiktighet og følg trafikkforskriftene. Sørg alltid for at lasten er stuert trygt.
5. Pass på at du ikke plaserer materialer slik at du blokerer ganger, nødutganger eller brannsløkningsmateriell.
6. Ved eget eksempel og vennlig veiledning hjelper du dine kamerater til å arbeide trygt.

To gode, gamle venner satt en kveld og mediterte over sine glass. Så sukket den ene:

— Slik tiden går! Torsdag har jeg arbeidet for samme sjef i 25 år.
— Ja, sa den andre tankefullt — jeg skal også feire sølvbryllup snart.

*

—Den stakkars hesten sprang for livet gjennom Sahara-ørkenen. Den hadde en løve i hælene. Og løven var hurtigere enn hesten, så det hadde aldri gått bra om ikke hesten i siste øyeblikk hadde klatret opp i et tre.

— For noe sludder. Hester klatrer da ikke i trær!

— Nei, men hva skulle den gjøre?

Hva smalt så høyt?

Siste nytt fra forlagsvirksomheten.

Forslagsvirksomheten

Komiteéen for bedømmelse av innkomne forslag har den 7. desember gjennomgått de forslag som er kommet inn.

Følgende arbeidere er premiert:

N. N. Valsesaks for uttagning av valser i tørkepartiet.

Arb.nr. 364. Olaf Jortveit. Utnyttelse av kondensatvarme til oppvarming av vann.

Arb.nr. 549. Sigfred Henriksen. Beskyttelseskant på heiserammen ved PM 5's skjæremaskin.

Arb.nr. 567. Erling Kirkebø. Overløp fra kum i PM 5's hollenderi.

Arb.nr. 174. Einar Birkeland. Forbedring på nøstemaskin.

Komiteéen tør be om at forslagene påføres innsenderens navn og nummer.

Hunsfos, 8. desember 1959.

Rolv Lindseth.

— Når man tenker på det store universet med alle dets gåter, går det jo opp for en hvor små vi mennesker er.

— Ja, jeg trenger bare å tenke på min lille kone for å føle meg liten.

*

Personalsjefen intervjuet søkeren og spurte om hun hadde spesielle egenskaper for den ledige stillingen.

— Jeg har vunnet mange premier i kryssord- og rebuskonkurranser, svarte hun.

— Nå ja, det tyder jo på en viss dyktighet og kombinasjonsevne, innrømmet personalsjefen. — Men jeg tenkte nærmest på egenskaper som har betydning i arbeidstiden.

— Ja, men det er jo nettopp i arbeidstiden jeg har løst disse oppgavene!

På grunn av den endrede strømsituasjonen fikk Hunsfos Fabrikker ikke selv bruk for tankskipet bedriften kjøpte sammen med Gerrards rederi. Men skipet som har fått navnet «Hunsfos» er for lengst i full virksomhet som kraftproduzent annet sted. Det ble nemlig leid bort til Den Kungliga Svenska Vattenfallstyrelsen og bidrar sammen med to andre T-2-tankere til å avhjelpe kraftmangelen i vårt naboland. Skipet ligger fortøyd ved Stenungsund på vestkysten av Sverige. Kraften fra «Hunsfos»s generatorer brukes til å lette situasjonen i Trollhättan Kraftverks område.

— Er det riktig at min sønn nå i tre år har skyldt penger her i forretningen for en vinterfrakk?

— Ja, det er nok riktig. De ønsker kanskje å betale gjelden?

— Næh, men jeg ville spørre om jeg kunne få kjøpe en frakk på samme betingelser.

*

Sersjanten som inspiserte rekrutten, hørte en lyd bak seg og snudde seg lynrapt.

— Din idiot, brølte han. — Vet du ikke at du aldri skal peke på noen med geværet — selv om det er tomt.

— Men det er ikke tomt, svarte rekrutten.

Løsning på kronen som ble vekk.

Det tilsynelatende uløselige problemet skyldes ganske enkelt at vi blander sammen to begreper som ikke har noe med hverandre å gjøre. Regnestykket er slik:

Bonden har fått ..... 25 kr.

Gårdsgutten har tatt.... 2 «

Guttene har fått igjen .. 3 «

I alt 30 kr.

Noen nasjoners produksjon av papir, kartong og forbruk pr. innbygger

	Produksjon tonn 1956	Produksjon tonn 1957	Produksjon tonn 1958	Forbruk pr. innb. (1958) kg.	Antall innbyggere
U.S.A.	31,428,135	30,706,008	30,797,000	184	173,888,000
Canada	8,504,448	7,424,552	7,218,519	127	17,000,000
Storbritannia	3,618,266	3,711,875	3,502,452	90	51,680,000
Japan	2,830,885	3,290,000	3,296,000	30,5	92,200,000
Russland	2,839,100	3,060,200	3,252,370	14,5	200,200,000
Vest-Tyskland	2,955,898	3,128,260	3,211,298	66	53,404,000
Frankrike	2,140,900	2,318,800	2,407,883	52	44,000,000
Sverige	1,733,000	1,853,000	1,857,000	101	7,420,000
Finnland	1,684,000	1,712,000	1,750,000	60	4,375,000
China	1,028,500	1,144,000	1,259,000	2	621,225,000
Italia	1,028,080	1,167,239	1,207,554	23	48,767,000
Nederland	931,251	970,676	979,619	51	11,186,200
Øst-Tyskland	680,000	738,100	775,000	40	17,832,000
Norge	650,654	709,815	706,829	72	3,500,000
Østerrike	556,498	577,075	572,676	38	6,997,000
Tsjekkoslovakia	485,000	490,000	561,000	38	13,353,000
Brasil	377,500	459,000	499,000	10	61,000,000
Polen	456,870	442,860	475,200	16	28,997,000
Australia	396,557	444,192	473,000	71	10,000,000
Sveits	407,000	429,000	426,000	78	5,150,000
Mexico	346,000	357,000	400,000	13	31,500,000
Belgia	370,525	422,006	396,000	54	8,989,000
Argentina	289,332	297,000	361,000	22	20,000,000
Spania	286,880	310,200	335,000	11	29,661,000
India	216,609	235,341	305,000	0,8	397,300,000
Romania	230,000	250,000	260,000	17	17,829,000
Danmark	160,000	170,000	180,000	74	4,500,000

Verdens totale produksjon i tonn:
 1956: 68,033,311
 1957: 68,193,331
 1958: 69,087,948

Gjennomsnittlig forbruk pr. menneske i 1958: ca. 22 kg.

Eksport og import i landene i det nye frihandelsområdet, «de ytre syv», viser av statistikken:

Sverige:	1,107,600 tonn	
Storbritannia:		1,148,800 tonn
Danmark:		153,000 «
Portugal:		12,000 «
Østerrike:	16,800 «	
Sveits:	24,300 «	
Norge:	451,300 «	
	<hr/>	<hr/>
	1,600,000 tonn	1,313,800 tonn

Dette er altså bare papir og kartong. Når det gjelder cellulose, tremasse og tømmer, må land som f. eks. Storbritannia innføre en stor prosent av sitt forbruk i papirindustrien. I dag

er tollene på råstoff minimal, mens på papir er den høy. Når tollene på papir og kartong faller bort vil disse bedrifter få store vanskeligheter i konkurransen.

Av verdens over 2,8 milliarder

mennesker er forbruket hos 1,6 milliarder eller nesten 60 % bare 2 kg og lavere. Det laveste forbruket er i Afganistan, Etiopia og midtre Afrika. Her er forbruket ca. 0,2 kg.